

کتابخانه ملی ایران

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

جمهوری اسلامی ایران

محل ثبت: تهران - شعبان ۱۳۹۰

از انتشارات

اداره روزنامه سینما و تئاتر ایران

مذاکرات مجلس شورای ملی

فصل دوم دوره چهارم مذاکرات مجلس شورای ملی

وزارت داخله دیده ام تماماً برخلاف مردم حکومت ملی بود از قبیل تأسیس حکومت نظامی که تا بحال هم باقی است از عملیات ایشان است

(بعضی گفته خیرخیز)

توقف جراید از اعمال مقدسه ایشان بود و تمام ترتیباتی که دمکراتها داشتند (اول بند هر ضر کردن داخل در ترتیبات دمکراتها نبودم ولی مطلع هستم) بهم زد و برخلاف مردم حزب مقدس در صورتی که کاندیدای حزب مقدس هم بود رفتار کرده و برخلاف مردم حکومت ملی قیام و اقدام نموده همینطور عملیات ایشان در حکومت فارس، که بند هر ضر کردن داخل مطلع هستم که از اب دریای بوشهر تا پشت دروازه شیراز بواسطه عملیات ایشان غرق خون است و کار - هائی که نسبت بزاندارمهادر فارس کرده همینطور عملیات دیگری که در زمان حکومت آذربایجان کرده اند بالاخره آقای مخبر السلطنه کسی نیست که کله شوروی داشته باشد و در میان ما فقرابنیشند و در امور ملت مداخله نکنند اگر چه یک کله دانایی هستند ولی کله شوروی و آزادی خواهی ندارند که داخل ما باشند با این اخلاق ساقه او را هم میدانند که کله آزادیخواهی ندارد بنا بر این بند نمی - توانم بنمایند کی ایشان رأی بدhem و مخالف هستم و رأی نخواهم داد

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - آنچه که بند به فرمایشات آقای آقا سید عقوب گوش دادم نه راجع بجریان انتخابات و نه راجع بمحرومیت آقای مخبر السلطنه از نمایندگی بود بلکه یک عقیده شخصی بود که راجع به آقای مخبر السلطنه بیان فرمودند که در یک کابینه بود و عملیاتی کردند که بند درست اطلاع ندارم و مسئول این امور هیئت وزراء هستند چون مسئولیت مشترک

الملک را تصدیق و انتبارنامه با اسم ایشان صادر کرده است شعبه اول نیز صحبت انتخاب آقای بهاءالملک از حوزه انتخابیه همدان و مضافات ر تصدیق نمایند

رئیس - نسبت باین رایورت مخالفی هست یا

(مخالفتی نشد)

رئیس - رأی بـ گیریم آقای نیکه مفاد رایورت شعبه را تصویب و نمایندگی آقای بهاءالملک را تصدیق می فرمایند

قیام نمایند

(غلب قیام نمودند)

رئیس - بالفعل رایورت شعبه سوم راجع بنمایندگی آقای حاج مخبر السلطنه مطرح است فراغت وطنی و توزیع می شود مخالفی هست یا نه

آقای سید عقوب - بند مخالف

بودم .

رئیس - بفرمائید

آقای سید عقوب - بند چون نسبت بآقای حاج مخبر السلطنه عقبه نداشتم ناجار بودم که عقی منداشتن خود را بصورت مخالف اظهار کنم و عقاید خود را بگویم تا اینکه اگر رأی نداده باشم مستند نباشد باینکه غرض شخصی یا یک مسئله دیگری در بین بوده است رفاقتی من و اشخاصی که آشناز بند هستند میدانند اگرچه بند غالباً باروسای فرقه محترم دموکرات و جریانات سیاسی بود و همه جا هم با آنها بوده ام) ولی داخل در

حزب مقدس دمکرات نبوده ام در سفری که با هم در مهاجرت بودیم (و بعیده بند مهاجرت یک خدمت بزرگی برای ایران بوده است) در اسلامبول شنیدم که نمایندگان طهران تماماً از فرقه مقدس دمکرات انتخاب شده و آقای مخبر السلطنه کاندید شده اند بعد از آنکه بظهور آمدیم کابینه دموکرات روی کار آمد و آقای مستوفی -

اطلاع خاطر آقایان عرص میکنم و بعد به کمیسیونهای مربوطه ارسال میشود اولاً - یک لایحه تقاضای فرانک طلا برای مخارج دو ساله مجمع

اتفاق ملل ثانیاً - تقاضای هشتصد تومان وجه

برای مخارج بنایی بتدریج برای اقامه تکمیله مسـ تحفظین از خط دربند الی حوض خان کرمان

ثالثاً - شش هزار و شصتو شصت و

هفت تومان و نه قران و پنجاه دینار بایت قیمت مخابرات تلگرافی وزارت مالیه لایحه را بـ ۱۵۰ تومان برای خرید عمارت

کمر کخانه ساموارد در ناحیه قصر شیدین لایحه خامسـ ۹۰۷ تومان و هفت قران برای مخارج یست کشیک کنار رود ارس و لایحه دیگری از طرف وزارت مالیه راجع

بمالیات طواحين رسیده است یکی از این

لوایح بـ کمیسیون قوانین مالیه ارسال میشود و بقیه بـ کمیسیون بودجه رایورت شعبه از شعبه اول راجع بنمایندگی آقای بهاء

الملک از همدان آقای ندین احصار برای فراغت رایورت آقای ندین رایورت شعبه اول را راجع بنمایندگی آقای بهاء

الملک از همدان به مضمون ذیل فراغت

نمودند)

تاریخ ۱۷ شهر جمادی الثانيه ۴۰

شعبه اول بـ دویسه انتخابات همدان و مضافات رسیدگی نموده برای استحضار مجلس شورای ملی عرض می نماید که جریان انتخابات همدان مطابق رایورت ایشان است که از شعبه ششم بهتر رسیده و محتاج

بـ ذکر نیست و فقط از زمینه میدانه بـ عرص بر ساند

ک بعد از آقای حاج میرزا عبدالوهاب

آقای سالار اشکر حائز اکثریت بـ داده اند

چون قبل از قبول و کالت واخذ انتبار نامه

استعفا داده اند و بعد از ایشان آقای بهاء

الملک حائز اکثریت است لهدا این من نظر

مرکزی انتخابات نمایندگی آقای بهاء

جلسه ۶۹

صورت مشروح مجلس
یوم پنجشنبه ۲۷ دلو ۱۳۰۰
مطابق هیجده جمادی
الثانیه سنه ۱۳۶۰

مجلس بـ ساعت و نیم قبل از غروب
در تخت ریاست آقای مؤمن الملک تشکیل
گردید .

صورت مجلس یوم ۳ شنبه ۲ دلو را
آقای ندین فراغت نمودند
رئیس - گویان سبب بصورت مجلس
ایرادی نباشد آقای محقق العلماء فرمایشی
داشتبید ؟

محقق العلماء - راجع بـ شنجهاد
دوازده نفر عضو برای کمیسیون عدلیه
گویا خاتمه اش بـ این جلسه محول شده
است ؟

بعضی گفته خیر
رئیس - چون گفته شد این بـ شنجهاد
مخالف بـ نظام امنی است و بـ مخالف
نظام امنی عمل شود و نظام امنی حدا کثر ۱۲
نفر فرارداده است و بـ مخالف نظام امنی
رفتار شود

گفته شد صحیح است
محقق العلماء - پس بـ اشتباه
کردام .

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله
(اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بـ عرض
نکردم که اگر دولت های وقت فرقی کرده
باشند رسیدت ندارد عنوان استقرار امنی
تصدیق نکردم عرض کردم اگر کسی بـ عولی
گرفته است بـ عیده خودش است و مر بـ عوبل ملت
و دولت ایران نیست

رئیس - قرض را بـ این بـ بوجه میکنیم
دیگر ایرادی نیست
(گفته شد خیر)

رئیس - صورت مجلس با این دو
فقره اصلاح تصویب شد چند فقره اوایج
جدید از طرف دولت رسیده است برای

خودشان حضور داشته و از این مطالب دفاع کنند تا آنوقت ماقانع شویم خودشان یا مقر باین مطالب می‌شوند یا مانکر عجالات هیچ‌جیزی معلوم نبست و گمان می‌کنم مداغه‌مین آقای مخبر السلطنه هم نمی‌تواند از این وفایع دوشه ساله اخیر که ایشان ندیده اند بمخالفین ثابت کنند واز ایشان دفاع کنند همچنین مخالفین ایشان هم نمی‌توانند وتمهم شدن تا ثابت شدن خیلی فرق دارد و باید چقدر مراحل قانونی را طی کنند اگر برفرض شخصی بخواهیم یک کسی را رد کنیم ممکن است برای هر شخصی بمنه فرض بسکنم و جلوی فرض بمنه راهم کسی نمی‌تواند بگیرد بنابراین برای اینکه هم موافقین وهم مخالفین بتوانند بطور اثبات و تحقیق حرف بزنند خوب است چند روز صبر کنیم تا تشریف بیاورند بلکه بتوانند از خود دفاع کنند تارفع این محظوظات هم بشود فرق نمی‌کند اگر خیابانی و کپل تبریز بوده‌اند ایشان هم از طهران و کپل شده‌اند اگر حقوق ایشان را نابود کرده حقوق خودش هم تضییب می‌شود ولی حکم غایبی و فرض نمی‌شود بعد از آمدن شان اگر از این مطالب دفاع کردند البته یک عضو صالحی خواهند بود و باید شریک در مشوایت این مملکت باشند و شایسته احراز این مقام هستند و اگر خدای نخواسته نتوانستند از خود دفاع کنند تنها از وکالت بلکه از غالب حقوق مدنی محروم خواهند شد (گفته شد صحیح است) بنا براین بمنه پیشنهاد می‌کنم تا موقعي که خودشان نیامده اند این مسئله مسکوت عنده بماند و تا چند روز دیگر هم خودشان خواهند آمد و بعد از شرفایی آفایان هراظه‌هاری کدارند بگفتند تا حقیقت آشکار بشود و ملامدا کرات را در این موضوع خوب نمی‌دانم

رئیس — نسبت پیشنهاد شاهزاده محمد هاشم میرزا مخالفی هست؟ آقا سید یعقوب — بمنه مخالفم و عرض می‌کنم با اینکه ملبایت مخبر السلطنه بر تمام نمایندگان از اول مشروطت تابع معلوم است و تاریخش را همه‌می‌دانند (اغلب گفتند خیر خیرای نظرور نیست)

آقا سید یعقوب — بمنه از این چزها از میدان در نمی‌روم بمنه اجازه خواسته‌ام که عقاید خود را اظهار بکنم هر کس هم می‌خواهد بعد از بمنه حرف بزنند اجازه بخواهد و حرف بزنند بمنه از هو هو از میدان در نمی‌روم و مطابق قانون و نظام‌نامه داخلی از حق خودم باید استفاده کنم و هر کس هم می‌خواهد جواب مرا بگویید از رئیس مجلس اجازه بخواهد و بعد از بمنه عقاید خود را اظهار نماید بمنه معکوم اکثریت نمی‌شوم !! و از این هواها از میدان در نمی‌روم چرا خلاف قانون می‌کنند؟ مگر بمنه و کل

صاف و ادله هر ضمیکنم تا او در تحت محاکمه است بمنه بجهجه ایشان را صالح برای نمایندگی نمیدانم زیرا فردا که اعتبار نامه او را تصویب کردنده و صندلی و کالات را اشغال کرد و یکی گفت که هرا محاکمه نشد و مدعی‌العموم هر یقه بددهد کسی جواب آنرا خواهد داد؟ البته خودش بايد جواب بددهد و این کار باید محکمه جنایی رجوع شود و تا ایشان در تحت محاکمه هستند و ما بری‌الذمه نشووند باید اینجا تشریف بیاورند والبته همه همین عقیده را دارند باری صریح‌تر هر ضمیکنم (عقیده آزاد است و باید گفت) بمنه شخص خودم را مسئول میدانم که در موقعم مذاکره اعتبار نامه آقای مخبر السلطنه این مطالب را بعرض آفایان برسانم که یکنفر آزاد بخواه معلوم شده و من هم که یکنفر آزاد بخواه هستم باید بگویم و این قضیه هم باید تحقیق شود که آیا مرحوم خیابانی حقیقتاً مظلوم کشته شده است و آنکه که آمر این اقدام بوده شخص مخبر السلطنه است یا نه؟ زیرا از مرگ دستور داده شده بود کشور را منظم بکند امر قتل یکنفر و کپل داده شده بود بمنه کاملاً مخالف هستم وایشان را صالح و قابل این مقام تا موقعی کدامن ایشان آمده باشند وهم را این مطلب است نمیدانم کیلکه کرسی و کالات را اشغال کنند

رئیس — آقای محمد هاشم میرزا پیشنهاد کرد که این مسئله بماند تا خودشان بطریان آمده از خود دفاع کنند (آقای تدین پیشنهاد شاهزاده محمد هاشم میرزا را به مضمون ذیل قرائت نمودند)

بمنه پیشنهاد می‌کنم که اعتبار نامه آقای مخبر السلطنه بماند تا خودشان به طهران بیایند و از این اظهارات دفاع نمایند

محمد هاشم میرزا — اجازه می‌فرمایند توضیح بدhem

رئیس — فرمایند

محمد هاشم میرزا — البته با

کمال علاقمندی که بقانون داشته و داریم نمایندگان بزرگتر ترتیب در آجرای قانون بین افراد فرق گذاشته شود

گفته شد صحیح است

و با ارادتی که بمنه نیست بمرحوم خیابانی داشتم و ایشان را عنصر صالح و یاک دامنه می‌دانستم و در این مجلس هم با ایشان همکار بودم تمام اظهاراتی که حضرت والا می‌فرمایند بطور یقین نیست و می‌فرمایند (اگر این بطور باشد) بهیچ معلوم نمی‌شود که آیا مخبر السلطنه باش ر و آمر ان کار بوده و یا تصادف کرده اند این مطالب تقریبی ما را قانع نمی‌کند و باید

کنیم در واقع قتل خیابانی سه قسم گفته می‌شود ولی چون هنوز معاکمه نشده بمنه نمی‌دانم کدامیک صحیح است بعضی میگویند خودش انتقام کرده است بعضی می‌گویند بطرف او شلیک شده و اورا کشته اند و چون مرحوم خیابانی یکی از منتهی ملت بوده است لهذا وظبه ما و کلا است که تحقیق کنیم چون این شخص یکی از عناصر آزادی خواه و تمام اوقات خود را از اول مشروطیت صرف آزاد بخواهی نموده است و در دوره هم در همینجا مشغول خدمت گذاری ملت بوده است و تا آخرین ساعت غیر از حفظ حقوق ملت کسی از او چیزی ندیده است و در واقع آذربایجان بمنه اینجا است و در واقع آذربایجان بمنه اینجا نبوده است که اینکه می‌گویند در باره او اینهایی که اطلاع دارند بهتر میدانند مخصوصاً آقای آقا سید محمد تقی آقا که خودم را مسئول میدانم که در موقعم مذاکره اعتبار نامه آقای مخبر السلطنه این مطالب را بعرض آفایان برسانم که یکنفر آزاد بخواه هستند و اینکه وکیل طهران همان است کاشده جریان انتخابات طهران همانطوریکه آقای حاج شیخ اسدالله فرمودند بمنه کاری ندارم وینه هم در آن موقع اینجا نبود (لو) اینکه وکیل طهران هستم) و اهالی مرکز بهتر مطلع هستند و مجلس شورای ملی هم قبلاً صحت انتخاب و کلای طهران را تصدیق کرده پس در موضوع جریان انتخاب بمنه حق ندارم و مخالفت بمنه با شخص آقای مخبر السلطنه واعمال ایشان است و ایشان را با این عملیاتی که هر ضمیمان عرصه از مرگ قابل وصالح برای آنکه یکی از کرسیهای و کالاترا ای قال کند نمیدانم اولاً اینجا صحبت شد که ایشان جزو حزب مقدس دمکرات بوده‌اند هر ضمیکنم بمنه چون جزو آن جمعیت بوده‌ام تا آن وقت که مهاجرت نشده بود جزو دمکرات که در طهران بوده‌اند بهتر میدانند از آن گذشته داخل یک حزب شدن با نشدن موضوع بعثت بمنه نیست بمنه اعمال اعمال می‌بینم و امیدوارم خداوند توفیق بدهد تا تمام در اعمال صحبت بداریم و از هر طرف صدای بدی بیرون نمایند مابد بگوییم و تعقیب کیم خواه از مخبر السلطنه باشد استهم راجع بمرحوم خیابانی را که در تمام هر مشغول خدمتگذاری بمنه بوده و از سابق زندگانی او بمنه خبردارم و از فقدان او باید خیلی متاسف باشیم (بعضی گفتهند صحیح است) حالا اوتهم شده که بخواسته است اقداماتی بگشته بمنه نمیدانم شاید اختلاف شده باشد ولی مسئله قابل تحقیق استهم راجع بمرحوم خیابانی را که در تمام مظلوم هستند و کدام یکی مغلوب است (بعضی گفتهند کدام ظالم و کدام یکی مظلوم هستند والی ایالت آذربایجان آقای مخبر السلطنه هوش اینکه بعد از رفع غائله آذربایجان دونفر مأمور محترم بفرستند و این شخص را بخواهند چند نفر نظامی با تفنک می‌فرستند (بگفته بعضی ها) که بطرف آن بد بخت شلیک کشته بمنه چنین شخصی وصالح برای مقام و کالات و نشستن در پارامان نمی‌دانم سهل است که باید در تحت همکاری آزاد بخواهی بهم، ما مسئولیت میدهد که مدعی‌العموم هم برود اگر توانست خودش را بری‌الذمه کشند بسیار خوب البته آنوقت وجودیکه از مرگ دستور نداشتند و فقط باید امیتی شهر را مرتب کنند شخص مثلم رحوم خیابانی را که اول آزاد بخواه بودند سه بقتل اورا فرامه آوردند و این مسئله از جایی آزاد بخواهی بهم، ما مسئولیت میدهد که یکنفریکه کاندیدای و کالات بوده مقتنول شده و حال شخص مخبر السلطنه هم متهم است و ما باید تحقیق کنیم که این تهم قتلی که بایشان نسبت می‌دهند صحیح است یا سقیم و مسئول هستیم که قضیه را کشف

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی

رئیس — ماده شصت و سوم راجع بیشنهادات که اعضای کمیسیون فقط می‌توانند در آن مذاکره نمایند.

اقبال السلطنه — این اعتبار نه صد

و پنجاه هزار تومان برای بعضی از آقایان اسباب نگاری شده است و حق هم‌دارندو تا یک اندازه تصور می‌کنند جطور اجازه بدنه که یک پولی را یک خرج بهوده بر ساندویل باید بدانند که این ۹۵ هزار تومان

نطوری که آقای دولت آبادی تصور کرده‌اند فقط برای دولت نیست بلکه برای تمام مصارف

ملکت و برای آن خرجهای است که در بودجه

نتوانسته اند پیش بینی کنند همانطور

که در کابینه سابق دیدیم وقتی پنجاه هزار

تومان اعتبار بمجاس پیشنهاد کردند اجازه

برای مخارج پیش بینی نشده و خواستند

اول کسی که مخالفت کرد من بود و بعد

سایرین که باشند موافقت کردند ولی در

این مورد بند موافق هستم زیرا این کابینه

کابینه ایست که تمام و کلا بالاتفاق رأی

اعتماد به آن دادیم که این کابینه معتمد

است پس بنا بر این باید در پیشنهادهای

آنها سختی کنیم دیگر اینکه آقایان

اعضاء کمیسیون بودجه راجع باین نه صد

و پنجاه هزار تومان طرقی را که ممکن

است از آن استفاده بکنند بسته اند

برای توضیح عرض می‌کنم سابق معمول

اینطور بوده وزارت خانه‌ها و ادارات

مرکزی ایسالات از این اعتبارات که

برای مخارج پیش بینی نشده معین کرده

بودند استفاده هایی می‌کردند مثلاً باجراء

خودشان کمل خرج و انعام و غیره می‌

کنیم بالفعل رایورت کمیسیون بودجه از ماده ۱۳ ضمیمه مطرح است آقای زنجانی (اجازه)

آقا شیخ ابراهیم — بنده عرضی ندارم

رئیس — آقای دولت آبادی (اجازه)

حاجی میرزا علی محمد

دولت آبادی — آرزو شاهزاده محمد

هاشم میرزا همچو تصور کردند که بنده

مقصود را نه بدم در صورتی که درست

فهمیدم و عرض می‌کنم با این اعتباراتی که

بوزارتخانه‌ها داده شده این اعتبار ته صد

و پنجاه هزار تومان زیادی است و گفته

می‌شود که یک اعتباری به هیئت دولت داده

می‌شود حاصل مطلب این بود که هیئت

دولت مطابق تصویب نامه‌ها ماهی جهل

هزار تومان بمصرف بر ساند و در آخر هر

ماه صورت آنرا ب مجلس بیاورند این در

اعتماد بوده باشند هم دولت‌های ما که

مثل دولت امروزه محل اعتماد نیستند که

چهل هزار تومان به تصویب نامه‌های خودشان

بیاورند باین ملاحظه بنده عقیده ندارم که

۹۵ هزار تومان بدولت اعتبار داده شود

در صورتی که هر وزارتخانه در حدود

بودجه خود یک اعتباری دارد باز صحبت

شده که بعضی مخارج ضروری است و باید

از این وجه داده شود اگر مخارج فوق

العاده باشد لابد راجع بیکی از این وزارت

بیشنهاد فرمایشی داشتند

مستشار السلطنه — بنده مخالفم و عرض می‌کنم که این پیشنهاد را سابقه

خوبی نمی‌بینم که در مجلس سابق بشود

جهون دیگران ممکن بود بواسطه این

هراعتبار نامه که به مجلس معرف شوند بنابر این

رأی بددهد یا رد کند یا قبول کند و بعیقده

بنده این پیشنهاد چندان لزومی ندارد و

عملی نیست و عرض می‌کنم که در موقع دیگر

هم راجع به مخبر السلطنه

رئیس — راجع باصل مطلب نمی‌شود

حرف زد

محمد هاشم میرزا — لازم است

بنده دو کلمه دفاع از خودم بگنم بنده همچ

اعتراضی به آقای آقا سید یعقوب نکردم

دیدم ایشان فرمودند که همه مطلع هستند اگر

ساکت می‌نشستم مثل این بود که همه ما

تصدیق کرده ایم حال نکه نمی‌توانم

تصدقیق کنم چون هر یک از نمایندگان آزاد

هستند اظهار عقیده بگنند اگر از طرف

مجلس اظهار عقیده بگنند و کسی حرف

نزنند معنیش تصدیق است همانطور که

عقیده ایشان آزاد است عقیده بنده هم

آزاد است و باید اظهارات خود را بایار

شونم

رئیس — (عده کثیری قیام نمودند)

رئیس — تصویب شد پیشنهاد از

شاهزاده محمد هاشم میرزا آقایانی

می‌کنم که این پیشنهاد را

مشروطه مخترع اذای

هشتم و عملیات تمام را

می‌دانم ذی ۱۳۲۴

کسی که به محمد علی میرزا

مشروطه مشروطه را نشان داد که هنوز هم

اختلاف بین آزادی خواهان و مذهبیون باقی

است مخبر السلطنه بود تاریخ انقلاب

ایران را نکاه کنید همینطور عملیات در

آذربایجان و توب بستن مجلس ورقن او

بفرنگستان تا آنکه ماما با انگشتان خود

جنگیدم و مشروطه را گرفتیم و آذربایجان

را فتح کردیم و ایشان برگشتن و آمدند

باز دورم رتبه رفتن بفرنگستان و برگشتن

و تصدیق اولتیماتوم کردند هزار کارهای

بر جسته دیگر کردند والی فارس شدند

چه کردند، تاریخ تمام اعمال ایشان را

نوشته است بطهران آمدند و داخل حزب

قدس شدند بعنوان اینکه من دموکرات

هستم و طرفدار نجپرو دهقان هستم و کبیل

شدن و چه کارهایی که بر نجپرها نکردند

دشمنی هم را توپ بکردند

حکومت نظامی را نمی‌دانند

که کاندید همان حزب بودند رفتار

کردند و از تأسیس دموکراتیکی

کردند و از تأسیس دموکراتیکی

که کاندید هم

نیست تا مجلس هست دولت های باید طرف اعتماد اکثریت یا اتفاق مجلس باشند و اعتباری هم که مجلس می دهد بر آن دولت، که محل اعتماد است بددهد و آن هیئت هم ماه بهاء صورت مخارج را به مجلس می آورند و اگر فرضی در ضمن اقلام خرج یک مخارج یهوده دیده شد می توان از آن خرج جلو گیری نمود و بعلاوه یک فرمایش فرمودند که اگر خود آقای رئیس وزراء تشریف داشتند درفع این اشکال مبتدآقای رئیس وزراء فرمودند من هیچ مخارجی را بدون تصویب مجلس نخواهم کرد این فرمایش خود آقای رئیس وزراء است اگر اینطور باشد هیچ اختلافی باقی نخواهد بود

نهایت در ضمن بودجه کل یک هیجده معلم اعتباری را ییش بینی کرده اند که اگر یک مخارجی برای دولت لازم بشود پیشنهاد به مجلس بکنند و اگر مجلس رأی داد خرج می کنند و اگر لازم نشاید وجه درخواه دولت باقی خواهد بود

رئیس آقای ارباب کیسر و (اجازه)

ارباب کیسر و - بنده موافق
رئیس آقای مستشار السلطنه

(اجازه)

مستشار السلطنه - آقای حاج شیخ اسدالله - آقای حاج شیخ اسدالله تکلیف بنده را سهل تر فرمودند اخهار نمودند که آقای رئیس وزراء فرموده اند هر وقت وجهی لارم شود به مجلس پیشنهاد خواهم کرد ویس از تصویب مجلس بمصرف خواهم رساند. بنده عرض میکنم تصدق این قضیه بیشتر بنده را موظف میکند که بر مخالفت خود با این اعتبار بیفزایم و انگه می فرمایند اگر مجلس باشد البته دولت باید باکثریت یا باتفاق مجلس متکی باشد و طرف اعتماد خواهد بود و در غایب مجلس شورایملی هم دولت هر اقداماتی بخواهد مینماید بنده این مطلب را تصدیق میکنم ولی گذشته چشم ما را ترسانیده است و قوانینی که از مجلس شورایملی گذشته است در دوره های فترت از آها سوء استفاده کرده اند اگرچه بنده میتوانم هر ض کنم که امور روز بقدری موقعیت محاکم است که انساع الله در دوره فترت پیدا نخواهد شد و امیدوارم نظر آقایانم همین باشد ولی چیزی که بنده را الزام میکند این نهض و بنجاه هزار تومان اعتبار رأی ندهم و احتیاط نمایم این است که شاید یک وقفه ای در غایب مجلس پیدا شود و آن دولت از این اعتبار سوءاستفاده کند شما که حاضر شدید برای مجلس تصویب مبلغها بعنوان بودجه هر وزارت خانه و تصویب ده هزار تومان زیادتر و کمتر برای مخارج اتفاقی که هر وقت دولت به مجلس پیشنهاد کند دیگر نهض و

مالیه خرج کند بالاخره نظر باین دلائل که هر فن کردم با این ماده مخالفم و نمی توانم باین ماده رأی بدهم که نهض و بنجاه هزار تومان بدولت اعتبار بدهیم

رئیس - آقای سلیمان میرزا
سلیمان میرزا - بنده عرضی ندارم.

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله
(اجازه)

حاج شیخ اسدالله - آقای حاج میرزا مرتضی نصوح فرمودند که اعتبار ملازم مخارج است که می فرمایند اگر این اعتبار را تصویب کردیم و محلی از آن خرج پیدا نشد آنوقت وزارت مالیه خرج می کند و از بین می ورد خیر اینجا یک محلی است که در ضمن یک بودجه کلی می گذارند برای مخارج ییش بینی نشده مثل اینکه الان ملاحظه می فرمائید چندین پیشنهاد از طرف دولت تقدیم مجلس شده است

یکی پانزده هزار تومان برای انتخابات و غیره از اینجا یک مخارجی است که ییش بینی نشده است و می توان آن را جزء وزارت خانه معمون درآورد اینست که برای این گونه مخارج دولت یک اعتباراتی می خواهد که آن لازم شد خرج کند و اگر لازم نشد با این مصارف مملکت می دسد واما اینکه می فرمایند بپریش از وزارت خانه اعتباراتی داده ایم دیگر این اعتبار برای چیست؟ بنده درض می کنم که فرق است بین اعتبار وزارت خانه و اعتبار برای مخارج ییش بینی نشده معلمکتی اعتبار وزارت خانه ها برای مخارجی است که در حدود خود آن وزارت خانه پیدا می شود ولی این اعتبار برای مخارج مملکت مصرف می شود

مثل اینکه تأسیس چند قرار آول خانه در سرحد رود ارس می خواهد بکنند این را جزء اعتبار کدام وزارت خانه بدارند؟ در سورتی که هنوز وزارت خانه مخصوصی برای این قبیل کارهای معمون نشده است اینها یک مخارج عمومی مملکتی است که دولت اگر یک محلی داشته باشد می تواند از آن محل خرج کند و در آخر هر ماه صورت آن را به مجلس پیاووند شاید آن مخارج را مجلس قابل توجه ندانست اگر مجلس آن مخارج را رد کرد آن وقت چه باید کرد و کی عهده دار خرج خواهد شد و بعلاوه گفته می شود مخارج فوری بنده عرض می کنم هر قدر هم که فوری باشد ممکن است به مجلس آن را پیشنهاد کنند مجلس هم آن را به قدر کنندیگر محتاج نیست که نهض و بنجاه هزار تومان بدولت اعتبار بدهیم که شاید مخارج فوری برای دولت اتفاق بیفتد و اینکه فرمودند ماهی چهل هزار تومان برای مخارج ییش بینی نشده بتصویب هیئت وزراء و وزارت مالیه بتواند خرج کند اینهم بنظر بنده غریب است آنوقت مثل دوره فترت هر کاری که می خواهندمی کنند و دیگر مر بوطبا

باشد پس عقبه بنده این است که در این موضوع نباید خلبی سخت گیری کرد و باید مطمئن بود که این بول صرف مخارج بیهوده نخواهد شد و هر وقت یک محارجی بیش باید که در بودجه ییش بینی نشده باشد از این اعتبار خرج خواهد شد

رئیس - آقای مجتهد
مجتهد - موافقید؟

محقق العلماء - بنده عرايض خودم را اظهار کردم.

رئیس - باز نوبت جنابهای است.

محقق العلماء - دیگر عرضی ندارم.

رئیس - آقای حاج میرزا مرتضی
کویام خالقید.

حاج میرزا هر قضی - بلی مخالفت بنده از این نقطه نظر بود که آقای دولت آبادی فرمودند برای هر وزارت خانه اعتباراتی در ضمن بودجه آن وزارت خانه معین شده است که اگر یک مخارج فوری برای آنها اتفاق بیفتد که شاید مخارج خود آن دارد که در این قصور نیکنم که یک چنین هیئت دولتی پیدا شود که در بودجه مملکتی اولاً بنده تصویر نمیکنم که یک چنین هیئت دولتی پیدا شود که در آنوقت از بابت این چهل هزار تومان آنهم تصویب هیئت وزراء میتوانند خرج کند و باید در آخر هر ماه صورت آن مخارج را به مجلس پیاووند.

او لا بنده تصویر نمیکنم که یک چنین هیئت دولتی پیدا شود که چهل هزار تومان در آنوقت صورت آن را در آخر هر ماه به مجلس پیاووند اگر فرضی پیدا شد بمجرد اینکه پیشنهاد خود را به مجلس آورده البته آقایان نمایندگان اعتماد خودشان را از آن دولت سلب میکنند و آن دولت ساقط خواهد شد پس امکان ندارد تام مجلس هست صورت مخارج یهوده به پارلمان بدهند حالا اگر یکی از نمایندگان تصویر فرمایند که شاید مجلس نباشد و دولت هم در غیاب مجلس از این اعتبار استفاده کند بنده عرض میکنم اگر اینطور شد آنوقت دولت محتاج نیست که دیگر اعتباری داشته باشد و بهراندازه که میل داشته باشد خودش خرج خواهد کرد ولی فعلا همانطور که آقای وزیر عدیله فرمودند که هیئت دولت مخارجی را بدون اجازه مجلس نخواهد کرد این را باید این موضع مذاکره کرد بنده عرض می کنم این دو مسئله مربوط بیکدیگر نیست البته بنده کاین همه اعتقاد دارند ولی مجلس نمایندگان این اعتبار را بدولت بدهند که آنها مخارج کنند بعد صورت آن را به مجلس پیاووند شاید آن مخارج را مجلس قابل توجه ندانست اگر مجلس آن مخارج را رد کرد آن وقت چه باشد که کی عهده دار خرج خواهد شد و بعلاوه گفته می شود مخارج فوری بنده عرض می کنم هر قدر هم که فوری باشد ممکن است به مجلس آن را پیشنهاد کنند مجلس هم آن را به قدر کنندیگر محتاج نیست که نهض و بنجاه هزار تومان در اینوضوع باید هیچ مکاری از این حیث داشته باشد که این بول به صرف میکردن پس اینکه به مجلس پیشنهاد کردند برای این است که هیچ خرجی را نمیخواهند بدون اجازه مجلس کاری بکنند هیچ محتاج نهند که این در اینوضوع باید هیچ مکاری از این بیهوده خواهد رسید خیر تا مدتی که این کاینسته هست بفرج یهوده نمیرسد و صورت آن مخارج را در آخر هر ماه به مجلس تقدیم مینماید و مجلس ملاحظه خواهد کرد و اگر اتفاقاً صورتی آوردن و دیدند یک مبلغ از آن بمصرف صحیح نرسیده است چندان اهمیت ندارد زیرا محقق تام چهل هزار تومان یک مخارجی نیست که بیهوده

تکرار می شود
(تعطیل مجلس و ایام فترت)
بنده اصل هفتم قانون اساسی را می خواهم که دیگر این هیارت تکرار نشود؛
اساس مشروطیت جزاً و کلاً تعطیل بردار
نیست . اگر ایام فترتی ییدا شود البته
کارهایش ناصحیح است و هیچ قانونیت
ندارد .

(گفته شد صحیح است)
رئیس - آقای حائری زاده این پرسنل را در راجع باشید ماده است ؟ .
حائری زاده — راجع بماده اول است .

رئیسی - ماده اول رایورت ؟ .

حائزی زاده - بلی
رؤس - هنوز موقع آن نرسیده
است رای میگیریم بماده ۱۵ آقایانی که
این ماده را تصویب میکنند قیام
فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد. ضمیمه سوم
راپورت کمیسیون بودجه مطرح است که
بیست و یکهزار تومان برای کابینه دربار
سلطنتی اضافه بر مبلغ اول در ثانی پیشنهاد
گردید.

آفای تدین بضمون آتی
(قرائت نمودند)

چون در موافق پیشنهاد لایحه بودجه صورت جزو ماده اول (دربار سلطنتی و ولایت عهد) مین نشده بود کمپسیون بودجه در تصویبی خود فقط حذف نظر به بودجه خاص دربار سلطنت و ولایت عهد نموده چهارصد و هفتاد هزار تومان از مبلغ کل پانصد و پنجاه هزار تومان تصویب نموده اخیر آاز طرف دولت تقدیر داده شد که مبلغ پیست و یکهزار تومان بودجه سالیانه کابینه سلطنتی که معمول با و مجری بوده است جزو مبلغ کل پانصد و پنجاه و پنجهزار تومان منتظر شود و در تصویبی کمپسیون از قلم افتاده است کمپسیون بودجه پیشنهاد دولت را تحت مطالعه در آورده و مبلغ پیست و یکهزار تومان بودجه کابینه سلطنتی را با کثربت آراء تصویب و صوبه ماده یک قانون بودجه پیشنهاد ۱۳۰۰ جدی

رئیس - نظر باینکه مجلس به ماده
اول ضمیمه رأی داده است دیگر نمی شود
ماده را تغییر داد لذا این ماده العاقیله باید
باشد

آقای حاج شیخ اسد الله.
(اجازه)

حاج شیخ اسد الله بنده موافقم
ردیپس - آقای نصیر دیوان
(اجازه)

می فرمائید که همه روزه پیشنهادهای مخصوص
به مجلس تقدیم می شود و اینها یک مخارج
لازمی است که تا میزان چهل هزار تومان
در ماه دولت میتواند خرج کند و برای
این قبیل مخارجی که اتفاقی است بصرف
برساند اما دولت مجبور نخواهد بود که
حتی‌کما این چهل هزار تومان را خرج کند
 بلکه اگر مخارجی پیدا شد تا این میزان
دولت بوجب تصویب نامه وزارت مالیه
حواله کند و وزارت مالیه آنرا پردازد
 و در اوخر هر بارج بايد صورت آن را به مجلس
 پفرستد و اضافه بر آن چهل هزار تومان
 تقریباً چهارصدو هفتاد هزار تومان باقی
 می‌ماند که آنهم از برای مخارجی که اگر
 در یک ماه پیش از چهل هزار تومان معناج
 دولت شد مثل مخارج قشون کشی یا
 مخارج دیگر آنوقت از این اضافه باید
 پردازد یعنی به مجلس باید پیشنهاد کند
 و وقتی که از طرف مجلس شورای ملی تصویب
 شد پرداخته شود بس بنا بر این مبلغی که
 معین شده است از برای تتعديل جمع و خرج
 بوده است و قاعدة مبجا یستی در بودجه پلک
 اعتباری هم از برای مخارج پیش‌بینی نشده
 مملکت معین شود که وزارت مالیه میتواند
 از آن محل پردازد البته وقتی که دولت
 طرف اعتماد مجلس شد باید حق مصرف کردن
 آن مخارج جزوی را داشته و اگر بناشود
 تمام را به مجلس پیشنهاد نماید شاید یک قدری
 اسباب معطلی فراهم نشود که پس از بودجه
 تصویب کرد که وزارت مالیه این مخارج را
 بر حسب تصویب‌هیئت وزراء پردازد و در
 آخر هر بارج صورت آن را به مجلس پیاوید
 و مجلس در آن کنترل خواهد کرد اگر
 دولت یک خرج بهوده کرده است البته
 مسئول خواهد بود بنا بر این بعقبده بند
 لازم است که این اعتبار در بودجه منظور
 شده و در واقع اسباب تأخیر کار از برای
 دولت و امور مملکتی پیش نماید اما اینکه
 فرمودند ممکن است ایام فترتی پیش نماید
 و در ایام فترت این چیزی را که ما امروز
 تصویب می کنیم بی موقع صرف شود
 بعقبده بند مجلس شورای ملی باید یک
 قانونی وضع کند که جلوگیری از فترت
 بشود و هیچ دولتی نتواند در غبایت مجلس
 شورای ملی اقدامی بکند و این مطلب
 یکی از وظایف مهم ما است و باید در
 این دوره یک قانونی پیشنهاد کنیم که
 دیگر این خرابی‌ها برای مملکت تجدید
 نشود .

**رئیس - مجلس مذاکره را کافی
 میداند ؟**

ارباب کوههای و - در اینجا

است و بنده هم با ایشان هم هقبده هستم و
طهران هم البته باید معارفش از ولایات
بسیط تر باشد اما این درد را چکنیم که
کن و سولقان کسی از گرسنگی فوت نمی شود
ولی در طهران مردم از گرسنگی و سرما
تلف بشوند آیا این هم از اوایل مرکز
ملکت است؟ جرائد ما از بس حملات
حکومتهای دوره قفتر را دیده اند از
کفتن حرف حسابی خودشان هم دست کشیده
اند در یک جانی که پایتخت مملکت باشد
و مجلس شورای ملی در آنجا باشد و صد
وسی و شش و کیل از اقطاعی مملکت در
آنجا جمع بشوند برای اصلاح حال مردم
و نهضت و پنجاه هزار تومن اعتبار برای
مخارج پیش بینی نشده تصویب نمایند آنوقت
یک دارالعجزه و دارالمساکین نداشته باشد
بنده گمان میکنم که آقا بان پیشتر از بنده
متاسف باشند که خزانه دولت برای این
قابل کارها خبلی تهی باشد ولی برای
شاهزاده های یکه شخصاً همه قسم دارائی
دارند در ایالات و ولایات بعنوان حکومت یک
حقوق میگیرند و با اسم سوارهای ایالتی
 جداگانه پول میگیرند و با اسم تحصیل
پسرشان در زنو و راریس علیحده مخراج
میگیرند این خزانه تهی نیست و
قبل از همه حقوق همان متحمل را میدهند
بنده چون نمایند گان را با خودم موافق میدام
لذا پیش از این مصفع نشده و عرض میکنم
با اعتبار نهضت و پنجاه هزار تومن مخالفم
و دولت وقت را یگانه دولتی میدانم که هر
وقت مخراج پیش بینی نشده به مجلس پیشنهاد
کنند تمام نمایند گان فوراً تصویب خواهند
کرد .

رأیی - آقای مستشار السلطنه از
موضوع که خارج شدنا سهل است رشته
مطلوب را هم کم کردند (آقای سهام
السلطان)

(اجازه)

سهمام السلطان - آقای مستشار -

السلطنه اظهار فرمودند که برای حفظ
چهار دیوار بودجه اگر ما این اعتبار را
منظور نکنیم بهتر بمقصود میرسیم بنده
هرض میکنم که البته یک مخراج اتفاقی
برای مملکت لازم خواهد شد که باید در
ضمن بودجه منظور شود و نفعه نظری که
این نهضت و پنجاه هزار تومن میین شود
برای همین بود که در بودجه جمع و خراج
تعدل شده باشد یعنی برای یک مخراجی هم
که هم گان است بعدها پیدا شود و امروز
پیش بینی نشده نهضت و پنجاه هزار تومن
منظور نکردد که بودجه مملکت بهتر محدود
شده باشد این نهضت و پنجاه هزار تومن
دو قسم شد چنانچه در ماده پنج نوشته
شده یک قسم مخراجی است که غالباً
برای دولت پیش میآید از قبیل مخراج
از تخاریت و تویرات و غیره چنانچه ملاحظه

رئیس کایینه سلطنتی هم غیر از رئیس کایینه وزارت خانه ها است و غیر از رئیس کایینه که ماهی پانصد توان حقوق یا قریب دویست توان مدد معاش می گیرد حقوق یا بقیه اعضاء جزوی است نظر مهمی که کمیسیون داشت بواسطه اختصاص مقام سلطنتی بود در زمان نیابت سلطنت آقای ناصر الملک و مرحوم عضدالملک یک مبلغی برقرار بوده است و اگر نظریه تقلیل بودجه بود ابتدا ممکن بود بودجه خود درباره کسر شود و ممکن بود کمیسیون بودجه درازه این ماهی یکهزار و هفتاد و پنجاه توان ماهی هزار توان برقرار کند ولی نظر به مقام سلطنت کمیسیون همان مبلغ را لازم دانست و کمان می کنم بهتر این است مجلس هم موافقت کند و این مبلغ تصویب شود.

رئیس — آقای نظام الدوله موافق هستید؟

فاطم الدوله — بلی توضیحات آقای حاج شیخ اسدالله بنده را فانع کرد

رئیس — آقای فهیم الملک موافق بدم

با مخالف؟

فهیم الملک — موافق
رئیس — آقای حائری زاده
(اجازه)

حائری زاده — اگرچه در موقعی که بودجه دربار سلطنتی و ولایت عهدمنی گذشت بنده موافق نبودم ولی چون مجلس نسبت با آن رأی داده دیگر نمی تواند داخل آن موضوع شوم درخصوص بودجه دربار سلطنتی بنده عرض می کنم که نوزصورت جزء مجلس نیامده که در آن خصوص مذاکره کنم.

این بودجه یک اعتباریست و کمیسیون بودجه از هر یک ازو از خانه ها و تشکیلات مملکتی برای تطابق دخل و خرج مبلغی کسر کرد و بنده گمان می کنم اگر برای بودجه دربار مبلغی که تصویب شده زیاد نباشد کم نیست دیگر جهت ندارد که باز مبلغی اضافه کنیم بلطف شاههم امر و در مملکت نیست وقتی اعلیحضرت تشریف نداشته باشند کایینه سلطنتی کاری ندارد هر وقت تشریف آوردن دولت پیشنهاد کند تا در آن موقع تصویب شود

رئیس — آقای فهیم الملک
(اجازه)

فهیم الملک — آقای حائری زاده اشتباه فرمودند جزء بودجه دربار سلطنتی بچوخت ب مجلس نمی آید از برای درباره بشد بودجه باعور کلی تصویب می شود و با اینکه ماهی سی هزار توان در مجلس دوم از برای دربار سلطنتی تصویب شد مجلس با اطلاع از اوضاع دربار بودجه هم برای کایینه نیابت سلطنت ممکن کرده و تا

کایینه نایب السلطنه تصویب شد و ولی نظر نیست چقدر بود گمان می کنم هشت هزار توان بود این دفعه که بودجه دربار سلطنتی به مجلس آمد همان سیصد و هشت هزار توان حقوق کایینه سلطنتی جزو توضیح دادند که حقوق کایینه سلطنتی جزو آن نیست

خلاصه بعد از چند روز از طرف وزیر مالیه توضیح داده شد که بیست و یک پیکار توان مغارج کایینه سلطنتی بود یعنی بعد از آنکه کایینه نایب السلطنه بکایینه سلطنتی تبدیل شده بودجه علیحده داشتند و جزو سیصد و شصت هزار توان شده بعد از توضیح معلوم شد اشتباه شده است بعد مطابق صورت جزو رأی داده شد ولی دربار سیصد و شصت هزار توان مغارج دربار دخالت در جزئیات آن نکردیم

و اجمالاً رسیدگی شده
رئیس — آقای مستشار السلطنه
(اجازه)

مستشار السلطنه — بنده با تشکیلات دستگاه سلطنتی بطور یکیه قدمت و شهامت ایران مقتضی است مخالف نیست و تشکیلات هریض و طویل آن را معتقدم اما از طرف دیگر حاتم بخشی کمیسیون بودجه را هم صحیح نمی دانم همان طوری که در باب مغارج پیش بینی نشده مخالفت خود را عرض کردم در این مورد هم عرض می کنم دربار سلطنتی کایینه لازم دارد لیکن سیصد و شصت هزار توان تصویب شده برای این است که تشکیلات دستگاه سلطنتی از صدر تا ذیل اداره شود

البته دستگاه سلطنتی همان طور که وزارت دربار کایینه لازم دارد و کایینه هم می خواهد ولی چون داخل شدن در جزئیات آن خارج از وظیفه بنده است همینقدر عرض میکنم که معتقدم دستگاه سلطنتی در مرکز باشونات مقتصبه اداره شده لیکن علاوه بر آن مبلغ که سابقاً تصویب شده یک دینار را زاید می دانم.

رئیس — کدام مبلغ؟
و مستشار السلطنه — همان سیصد و شصت هزار توان که تصویب شده

رئیس — آقای هماد السلطنه طباطبائی موافق بدم؟

عهاد السلطنه — بلی

رئیس — بفرمائید
عهاد السلطنه آقای مستشار السلطنه می فرمایند کمیسیون حاتم بخش کرده و اعضای کمیسیون بودجه کاملاً دقت نکرده اند بنده می خواستم عرض کنم که این بیست و یک هزار توان ای جزو بودجه دربار سلطنتی منظور شده بودجه دربار سلطنتی دولت لایحه فرستادند و تذکر دادند که این مبلغ جزو دربار منظور نشده و البته

مصوبه مجلس سایق و تصویب کنیم ولی چون حقوق کایینه سلطنتی در آن بودجه نبود از نظر ما معو شد و دولت مجددآ صورت مستخدم می شد و اجزاء کایینه سلطنتی و حقوق آن را به کمیسیون آورده باشند ترتیب رایورت داده شده حالاً اگر نظریه آقای نصیر دیو ان این حقوق نسبت باعضاً زیاد است بنده در این خصوص عرضی ندارم ممکن است راجع باین مسئله پیشنهادی بفرمایند و مجلس رأی بدهد اما نمی شود کفت دربار سلطنتی اصلاح کایینه نداشته باشد و تکالیف بشکاینه ریاست وزراء متحول شود در بار سلطنتی باشد اگر این قدر کمیسیون تصریب نمود و این قدر کمیسیون تصریب نمود

رئیس — آقای آقا میرزا ابراهیم خان
(اجازه)

آقامیرزا ابراهیم خان ملک آرایی — بنده می خواست از اعضاء کمیسیون

بودجه توضیح بخواهم که مغارج دربار سلطنتی جزء عرض می شود یا بطور اقلام کلی کلیت سیصد و شصت هزار توان برای دربار سلطنتی تصویب فرموده اند و این قسم که بعد اضافه می شود باید جزء حقوق دربار سلطنتی منظور شود زیرا اگر جزء بجزء پیشنهاد شود خیلی چیزهای دیگر هم ممکن است در دربار سلطنتی لازم باشد و پیش بینی نشده باشد

بنها براین عقیده بنده بر این است که این قسم هم در ضمن بهمان اقلام کلی منظور شود.

رئیس — آقای مستشار السلطنه
مخالف بدم؟

مستشار السلطنه — بلی

رئیس — آقا محمد هاشم میرزا
(اجازه)

محمد هاشم میرزا — اگرچه آقای حاج شیخ اسدالله قبل از بنده توضیح فرمودند ولی چون آقا میرزا ابراهیم خان مجددآ توضیح خواسته و بنده هم با رایورت کمیسیون موافق عرضی کنم که در سنه ۱۳۲۸ کلیه مخارج دربار

سلطنتی که مجلس آمد پانصد و پنجاه هزار توان بود در کمیسیون بودجه بجزء رسیدگی شدو سیصد و شصت هزار توان آنرا برقرار فرمودند و بقیه حذف شد و تمام مغارج در ضمن آن سیصد و شصت هزار توان منظور شد در آن موقع بنده عضو کمیسیون بودجه بود و بمناسبت اینکه هنوز تا جگذاری نشده بود و اعلیحضرت همایونی مدائله در امور نداشتند بودجه دربار سلطنتی نظر این بود که همان بودجه

فصیر دیو ان بنده با این ماده مخالفم برای اینکه بیست و یک هزار تومن فقط برای کایینه سلطنتی معین میشود و حال آنکه مطابق اطلاعی که بنده حاصل کرده ام اجزاء کایینه وزارت داخله از این قرار است از رئیس کایینه یکنفر؛ معاون رئیس یکنفر مدیر شمال یکنفر و مدیر شرق یکنفر مدیر مرکزی یکنفر مدیر محاسبات یکنفر منشی درجه اول و دوم قریب بیست نفر اندیکاتور نویس و ثبات و ضباط قریب چهل نفر این اجزای کایینه وزارت دارای رئیس کایینه دریاست وزرای رئیس کایینه و معاون رئیس منشی درجه اول و دوم ثبات و ضباط اندیکاتور نویس دوازده نفر بنده عرض می کنم با وجود این دو کایینه بزرگ دیگر در دربار سلطنتی کایینه لازم ندارد و کایینه دربار سلطنتی این قدر آنکه باید کاری که دارد باید قوانین و دستخطها را بتوسید و بحضور همایونی برساند و حال آنکه بعقیده بنده این قوانین باید در کایینه ریاست وزرای انشتاد شود و همین اجزاییکه اینجا هستند باید این کار هارا بکنند این صورت برای دربار سلطنتی دو سه نفر منشی کافی خواهد بود یک حقوقی که مناسب آنها باشد اینها می دهند حالاً که اعلیحضرت بمسافت رفته اند فقط یک منشی همراهشان هست و با آنکه همه قسم نهایه جات و تلکرافات روز و غیر روز دارند همان یکنفر کارشن را می کند و بنده عقیده ام اینست که کارهای دربار را رجوع کنند بکایینه ریاست دیاست وزراء و بکلی این بودجه باید است رئیس — آقای حاج شیخ اسدالله

(اجازه)
حج شیخ اسدالله — بنده چون عضو کمیسیون هستم و آقای مخبر تشریف نیاورده اند می خواهم نظریه کمیسیون را راجع باین پیشنهاد هر چیزی در دوره سابق مجلس حقوق دربار سلطنتی را مطابق همین تصویبی کامروز مجلس کرده است تصویب کرده بود ولی در این فترت یک مبلغی بدان افزودند که کمیسیون بودجه آن اضافه ایام فترت را حذف کرده و بودجه دربار سلطنتی را منحصر کرده بهمان بودجه سابق یعنی همان ماهی سی هزار تومن اینکه بودجه در این تاریخ که آن بودجه تصویب شد دربار سلطنتی کایینه نداشت و نایاب سلطنه با کایینه اش یکنفر مخصوصی داشت که آن را (کم کنیم یا زیاد) تصویب کرده بودند و آن هم یک بودجه مخصوصی بود که مجلس شورای ملی تصویب کرده ویس از آن که کایینه نایاب سلطنه به کایینه سلطنتی تبدیل شد یک حقوقی تا کنون در یافت می داشتند ویک بودجه همایونی مدائله در امور نداشتند بودجه دربار سلطنتی نظر این بود که همان بودجه

ثانوی نشوند
رئیس - دیگر ارادی نست ؟
(اظهاری نشد)
رئیس - رأی میگیریم بماده چهارم
آقایانی که تصویب میکنند قیام بفرمایند
(اکثر نمایندگان قیام نمودند)
تصویب شده ماده پنجم قرائت نمیشود
(بعض مون ذیل قرائت شد)
ماده پنجم - کلیه اعتبارات خصوصی
که در بودجه های وزارت توانها منظور میشود
و همچنین مبلغی که برای مخارج پیش بینی
نمایندگانی در بودجه وزارت مالیه منظور
شده است نباید بمصرف حقوق اداری و
وظیفه و شهریه و اصافه حقوق و امثال
آن برسد .

رئیس - در این ماده مخالف نیست ؟
(کفتند خیر)
پس رأی میگیریم آقایانیکه ماده
پنجم را تصویب میکنند قیام فرمایند -
(فریب بااتفاق قیام فرمودند) - تصویب
شد ماده هشتم .
(شرح ذیل قرائت شد)
ماده هشتم - نهضت و پنجاه هزار تومان
محل برای مخارج پیش بینی نمایندگانی
منظور میشود
وزارت مالیه میتواند در هر ماه تامیازان
چهل هزار تومان از این مبلغ را مطابق
تصویب نامه های هیئت وزراء تادیه نموده و
صورت این معابر از آخر هر برج به مجلس
شورای ملی تقدیم دارد .
هر گاه مخارجی از این محل علاوه
بر چهل هزار تومان لازم شود در هر مورد
تحصیل اجازه مجلس هورای ملی لازم خواهد بود
رئیس - آقای دولت آبادی (اجازه)
حجج میرزا علی محمد دوست -
آبادی - صدر و ذیل این ماده با هم
منافات دارد در صدر آن نهضت و پنجاه هزار
تومان بدولت اعتبار داده میشود بمصارف
پیش بینی نشده بر ساند بعد محدود میگنند
که در هر ماه زیاده از چهل هزار تومان حق
بصرف بر ساندواگر را بادش باید به تصویب
مجلس شورای ملی بررسد بنابراین صدر و ذیل
این ماده با هم مخالفت دارد

رئیس - آقای مستشار السلطنه
موافقید یا مخالف ؟
مستشار السلطنه - مخالف .

رئیس - آقای سهام السلطنه (اجازه)
سهام السلطنه - سابقاندرا یمن و صور
توضیع داده شد که این نهضت و پنجاه هزار
تومان اعتباری است برای مخارج پیش -
بینی نشده مملکتی و برای تمدیل بودجه
جمع و خرج که در بودجه این مبلغ برای
مخارج پیش بینی نشده نوشته می شود بعد
در این ماده اجازه بوزارت مالیه اداده میشود
که تامیازانه ای جهل هزار تومان از این وجه
را برخسب تصویب نامه هیئت وزرای پردازد

رئیس - تصویب شده ماده سوم
(شرح ذیل قرائت شد)
ماده سوم - وزارت مالیه مأمور است
که از اول سنایت ثیل شمسی مصارف
ملکتی را در حدود اعتبارات منظوره در
ضمیمه این قانون تأثیه نماید
هر یک از وزارت خانه ها که بودجه
مشروع خود را تا یازدهم حوت هذله السنی
تغایری ثیل مجلس شورای ملی پیشنهاد
نموده باشند حق دریافت هیچ نوع وجهی
را از اول حمل ایت ثیل نخواهند داشت
رئیس - در ماده سوم مخالف نیست ؟
(مخالفتی نشد)
رئیس - آقایانی که ماده سوم را
تصویب می فرمایند قیام کنند
(اکثر قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد ماده چهارم
(آقای تدبین شرح آنی قرائت نمودند)
ماده ۴ - کلیه وزارت خانه های مملکتی
هستند که یک قسمت از مبلغ را که در مواد
ضمیمه این قانون تصویب می شود بعنوان
اعتبار خصوصی برای مشاراج پیش بینی
نمایند در بودجه خود منظور دارند . میزان
اعتبار خصوصی همان خواهد بود که در
بودجه های سال پیچی ثیل منظور شده و
هر گاه در بودجه های جدید اعتبار خصوصی
کمتر از سال پیچی ثیل منظور شده آن
کسر و نقصان در صورت باید متناسب با
مبلغی باشد که از بودجه سال قبل در هذله السنی
کسر شده است .

رئیس - آقای مستشار السلطنه .
(اجازه)
مستشار السلطنه - بنده میخواستم
از آقای سهام السلطنه که از طرف کمیسیون
بودجه اظهار اطلاع خواهند فرمود سوال
کنم که آیا میتوانند مخارج پیش بینی نشده
و اعتبار سنه پیچی ثیل را برای میانند چقدر
بوده یا خیر ؟

سهام السلطنه - در بودجه
وزارت خانه ها یک اعتبار صدی سه منظور شده
وعلاوه بر اعتبار صدی سه برای بعضی مخارج
از قبیل سوت و غیره هم یک اعتبار انتی
منظور شده بوده است و در موقعیتی که در
کمیسیون مذاکره میشند همان اعتبار انتی
را که برای وزرات خانه ها در بودجه سال
پیچی ثیل منظور شده بود تصویب نمودند
و قرار شد در بودجه های جدید هم همان
اعتبارات نوشته شود ولی اگر بخواهند
از آن اعتبارات کم بگنند به همان نسبتی
که از مبلغ بودجه کسر شده است کسر
شده است کسر نمایند ولی اعتبار که در
بودجه پیچی ثیل منظور شده صدی سه بوده
است که در تمام وزارت خانه ها معمول میباشد
و یک اعتبارات دیگری هم از قبیل سوت
و بعضی مخارج دیگر است که آن اعتبارات
هم موافق سنه پیچی ثیل باید در بودجه
منظور شود که محتاج بخواستن اعتبار

رئیس - آقای حاج شیخ اسد الله
(اجازه)
حجج شیخ اسد الله - عرض ندارم

رئیس - آقای سهام السلطنه
(اجازه)
سهام السلطنه - راجع باین پیشنهادی
که آقای حائری زاده فرموداند البته
اگر رایورت کمیسیون را ملاحظه فرمائید
تا یک اندازه معلوم می شود که مدرک
کمیسیون بودجه هم عایسات سنه پیچی ثیل
بوده و در آن موقع خود آقای رئیس -
الوزراء هم در کمیسیون بودجه تشریف
داشتند و این صورتها با حضور خود ایشان
نوشته شده و دولت حاضر هم همان صورت
ها را تعقب می کند در صورتی که خود
دولت موافق بود و کمیسیونهم تصویب
کرد بنده نمی دانم از چه نقطه نظر می -
فرمائید ترتیب جدیدی اتخاذ شود .

رئیس - عرض آقای حائری زاده
این است این پیشنهاد که از طرف کمیسیون
بودجه شده رد شود .

حائری زاده - اجازه می فرمائید .

رئیس - اینکه عرض کردم توضیع
بدهید برای این بود که مطالبات رایکاری
بفرمائید مکرر نمی شود توضیع داد
(بعضی افاهار نمودند که آقای حائری شود)

رئیس - پیشنهاد ایشان مجدد آقرائت
می شود و رأی می کیریم .
(مجدداً قرائت شد)

رئیس - آقایانی که این پیشنهاد را
قابل توجه می دانند قیام فرمایند
(فقط آقای حائری زاده قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد - ماده اول
قرائت می شود و رأی می کیریم .
(آقای تدبین بعده می شود)

رئیس - ماده اول بشکل این توضیع
خانه ها مطابق ضمیمه ذیل اعتبار داده می -
شود که در حدود آن اعتبارات بودجه
مشروع سنه ایت ثیل خود را تهیه کرده
برای تصویب مجلس شورای توسط و از این
مالیه ارسال دارند .

رئیس - آقایانی که این ماده را تصویب
می کنند قیام فرمایند .
(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شده ماده دوم قرائت
می شود .
(بعضیون ذیل قرائت شد)

ماده ۵ - وزارت مالیه مکلف است
که با سرع اوقات بودجه مشروع هایدات
ملکتی را تهیه نموده و به مجلس شورای ملی
تقدیم دارد .

رئیس - مخالفی نیست ؟
(کفته شد خیر)

رئیس - رأی می کیریم آقایانی که
ماده دوم را تصویب می نمایند قیام فرمایند
(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

موقعی که نبابت سلطنت باقی بود بودجه
کاین سلطنت هم بود بعد که تاجگذاری
شد تبدیل به کاین سلطنت شد البته مقام
سلطنت مقام عالی است و سلطان نماینده
کل مملکت است و مقام ریاست کاین سلطنت
آن هم بالاتر از مقام ریاست کاین سایر
وزارت خانه ها خواهد بود و این ماهی
هزار و هفتصد و پنجاه تومان از برای یک
عدد که باستی تکالیف مهمی را انجام
پذهنده چیز زائد نیست قانون اساسی یک
کارهای را برای مقام سلطنت اختصاص
داده از قبیل دادن امتیازات اعطای نشانها
و فرمان وغیره و نمی توان به مقام سلطنت
تکلیف کرد که این امور را به کاین
ریاست وزراء وجوع نمایند و فقط امضاء
را خودشان بگنند مقام سلطنت باید کاین
داشته باشد و شاید خیلی اسرار باشد که
باید در کاین سلطنت محفوظ بماند
بنابراین بعقیده بنده این بودجه فوق -
الماده نیست و باید تصویب شود .

رئیس - در این باب مذاکرات
کافی نیست ؟
(بعضی گفتند کافی است)

رئیس - رأی میگیریم ببیست و یک هزار
تومان که بر ترتیب ماده الحاقی نوشته خواهد شد .
آقایانی که تصویب میگنند قیام فرمایند .
(عدة قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد ماده بازد
گانه ضمیمه ماده یک رأی می فرمایم .
حالا باید بماده اول رایورت برگردیم و
با آن ماده رأی بدھیم ولی قبل پیشنهادی
از طرف آقای حائری زاده شده است
قرائت می شود اگر قابل توجه شد به
کمیسیون میدود والادر ماده اول رأی گرفته
می شود .

(آقای تدبین پیشنهاد مزبور را
بعضیون ذیل قرائت نمودند)

چون آقایان نمایندگان تکیه گشای
تصویب نمودن فقرات بودجه را فقط
اطلبان بدولت قرار میدهند بنده پیشنهاد
می کنم آقای رئیس وزراء مطابق هایدات
ایت ثیل اعتبار داده می شود که بودجه
مشروع سنه ایت ثیل دولت خود تشکیلات
ملکتی را مرتب نموده برای تصویب مجلس
شورای ملی توسط وزیر مالیه ارسال دارند
(حائری زاده)

رئیس - اگر توضیع داری بدھیم
حائری زاده - توضیع مفصلی ندارم
بجهت اینکه بعقیده بنده این تشکیلات
چندان مناسب با حالات حاضر و فقر
ممومی بست و چون آقای رئیس وزراء
طرف اعتماد مجلس هستند خوب است
ایشان را محدود نگیریم و این مهندسی که
از طرف کمیسیون شده بخود آقای رئیس
الوزرا و اگذار کنیم که مطابق هایدات
پیچی ثیل بودجه ایت ثیل آنها را نوشته
و تقدیم مجلس نمایند .

منوط بصویب خاصی است که یشنها در آن پس از مذاقه از طرف کمیسیون بودجه به مجلس شورای ملی تقدیم خواهد شد.

**رئیس - آفای فهیم الملک
(اجازه)**

فهیم الملک - بنده این را زائد میدانم بجهت اینکه این رایورت در شانزدهم جدی نوشته شده بود و در آن موقع کمیسیون بودجه برای اینکه این رایورت تا اول دلو تصویب شود برای شهریه ها این نظر بدرآ اتخاذ شکرده بود ولی حالیه که آخر سال نزدیک شده است تصویب مجلجلس برای ایت ثبل آینده خواهد بود کمیسیون نهم دورت شهریه هارا ملاحظه کرده است و امیدوارم در آنیه نزدیکی رایورت آنرا به مجلس بدهند و دیگر این ماده بی تناوب بنظر می آید و مادری که طرز عبارتی نوشته اند که صورت قانونی دارد ولی این ماده صورت قانونی ندارد بنابراین خوب است مسکوت هنگذازیم تا کمیسیون بودجه رایورت خودش را بدهد و اگر لازم بدانند قبض شود باید نوشت صورت شهریه ها و مستمری ها که بعداز این تصویب خواهد شد به این بودجه اضافه می شود.

**رئیس - آفای مستشار السلطنه
(اجازه)**

مستشار السلطنه - بنده با بیانات آفای فهیم الملک موافقم

**رئیس - آفای محمد هاشم میرزا
(اجازه)**

محمد هاشم میرزا - هر ایض بنده کفته شد

**رئیس - آفای حاج شیخ اسدالله
(اجازه)**

حاج شیخ اسدالله - اگر درست دقت بفرمایید رایورت کمیسیون هم همینطور است با این معنی که یکمیلیون و کسری تومن راجع بستریها و شهریه ها منوط به یشنها جدید از طرف کمیسیون کرده و می نویسد این مبالغ که راجع بسترهای و شهریه ها است و معمول بوده یعنی تکلیف شمار در کمیسیون معین نشده است منوط به تصمیم خاص مجلس و رایورتی است که از طرف کمیسیون بودجه نوشته بشود و مفادش همین است که آفای فهیم الملک فرمودند

**رئیس - آفای مستشار السلطنه
(اجازه)**

مستشار السلطنه - همانطور که آفای فهیم الملک فرمودند بنده این ماده را قابل رأی گرفتن نمیدانم

رئیس - اگر قابل نمیدانم باید پیشنهاد کنید - آفای سلیمان میرزا موافقید؟

سلیمان میرزا - ولی بامداد موافقم

رئیس - بفرمایید

بخواهند خرج کشند باید با اجازه خاص مجلس باشد.

**رئیس - آفای محمد هاشم میرزا
(اجازه)**

محمد هاشم میرزا - این پیشنهاد فدوی علی نیست و مسئله ام این است که همان روز آخر ماه حتماً صورت حساب را به بند در صورتیکه اینطور نمی شود و افلا باید ده روز فرجه بدهند زیرا همان روز آخر ماه نمی شود صورت حساب را به کرده و به مجلس داد

وزیر عدلیه - بنده همینطور است عرض کنم اگرچه در عمل ممکن بود بنده از جانب دولت قبول کنم بجهت اینکه دولت مایل است

مراعات نظارت مجلس شورای ملی را بکند البته میتواند صورت خرج را هرجا زودتر بیشنهاد کند ولی دویب بنظر من میرسد یکی اینکه برای تخطی از رأی مجلس عدم تادیه یول کافی نیست زیرا اگر یک وزیر مالیه باشد که از اراده مجلس سریچی کند جزا ایش فقط این نیست که در ماه های بعد یول ندهد یکی دیگر این است که فرض کنید وزیر مالیه قصور بکند صورت های لازمه را بکمیسیون بودجه نمیدهد این مستلزم این نیست که سایر ادارات مجازات شوند و با آنها یول داده نشود و از این نقطه نظر بنده این نافض میدانم.

رئیس - نسبت بقابل توجه بودن این پیشنهاد رأی میگیریم

ارباب کیم خسرو - بنده ده روز فرجه را قبول ممکن می بدم

رئیس - با اضافه شدن دوره قرائت میشود و رأی میگیریم

(شرح آنی قرائت شد)

هر گاه تاده روز بعد از موقع مقرره وزارت مالیه صورت تقدیم مجلس نموده باشد تاریه ماه های بعد موقوف بتصویب خاص مجلس شورای ملی خواهد بود.

رئیس - رأی میگیرم بمقابل توجه بودن این پیشنهاد آفای نیکه قابل توجه میدانم

(اقرئ نایندگان قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد همراه هفت قرائت میشود.

(آفای تبنی بشرح ذیل قرائت نمودند)

ماده هفتم - تعیین تکلیف شهریه ها و مستمری ها که مجموع آنها مطابق صورت ارسالی وزارت مالیه یک میلیون و دویست و دوازده هزار و سیصد و چهار تومن تقدیم مجلس بود و بینج خروار و هشتاد و هفت من کنند پیشنهاد کردم اینطور نوشته شده که هر گاه غفلتی شود بنده در تقدیم آن صورت به مجلس شود دیگر ماه های بعد وزارت مالیه صورت مشروح آنرا تقدیم مجلس کنند برای آنکه مبادا غفلتی شود بنده در تقدیم آن صورت به مجلس شود دیگر ماه های بعد همینطور است یا خیر؟ آیا

را ماده هشت میکند و نه صد و پنجاه هزار تومن از حمل بی بعد است که در ضمن بودجه منظور خواهد شد.

رئیس - اگر بنده ماده رأی داده شود لایحه که صورت آنها ذکر شده بکمیسیون نهایی مربوطه رجوع گردد، مساقط خواهد شد.

وزیر عدلیه - البته همینطور است اگر ماده هشت تصویب شود دولت مستعین از آن اعتبارات خواهد بود.

رئیس - آفای امین الشریعه موافقید؟

امین الشریعه - بلی.

رئیس - آفای سدیدالملک موافقید

يا مختلف؟

سدیدالملک - بنده مخالفم

رئیس - بفرمایید

سدیدالملک - مخالفت بنده از نقطه نظر انتقام بفرمایش آفای رئیس-

الوزراء است **آفای حاج شیخ اسدالله** (اجازه) فرمودند که آفای رئیس الوزراء بیان فرموده اند هیچ مغارجی را بدون اجازه مجلس شورای ملی نمیکنیم مثل اینکه نظیف ش هم در این مدت پیش آمده بنابراین بنده این نه صد و پنجاه هزار تومن داشتند و میگذرد.

وزیر عدلیه - اگر چه چند مرتبه در این باب توضیح داده ام ولی برای اینکه

رفع سوء تفاهم بشود یک مرتبه دیگر هم عرض میکنم فرمایشی که آفای رئیس الوزراء فرمودند بر جای خود صحیح است در جلسه کشته شده و از این نه صد و پنجاه هزار تومن که در هر ما میگذرد.

الوزراء تصویم گرفته اند دیناری بدون تصویب مجلس خرج نکنند و متول بتصور تصویب نامه نشوند ولی این یول نیست این یک اعتبار محلی است از برای حمل به بعد و از حالا تا اول حمل بوج

ماده هشت پنجاه هزار تومن اعتبار داده شده است.

رئیس - دیگر مخالفی نیست؟ (اگه اهاری نشد)

رئیس - پیشنهادی از طرف آفای رئیس

ارباب کیم خسرو شده است قرائت بشود

(بعض مونذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد نمایم: ماده هشت ششم اجازه اعتباری

بودجه این جمله مزید شود.

هر گاه در موقع مقرر وزارت مالیه صورت

تقاضی مجلس نموده باشد تاریه ماه های بعد

موقوف بتصویب خاص مجلس شورای ملی خواهد بود.

رئیس - اگر توضیعی دارید بفرمایید

ارباب کیم خسرو - چون در اینجا

تصریح کرده است این چهل هزار تومن را هر گاه در موقع مقرر وزارت مالیه صورت

و آخر هر ماه صورت را به مجلس بفرستند و اضافه از آن مبلغ هر قدر شود باید بتصویب مجلس شورای ملی بر سر پس در واقع این مبلغ برای تعدیل بودجه نوشته شد و دو قسمت ماده

یک قسمت آن بوج موجب تصویب نامه هشت وزراء پرداخته میشود و صورت آن در

آخر هر ماه به مجلس تقدیم میشود و یک قسمت دیگر با تصویب مجلس خواهد بود.

رئیس - آفای مستشار السلطنه (اجازه)

مستشار السلطنه - اگر در نظر باشد مدافعین اعتبار نه صد و پنجاه هزار تومن

هر وقت دفاع میکرند میفرمودند این اعتبار نه صد و پنجاه هزار تومن در صورتیکه اعتبار باشد ممکن است خرج آنکه باید بودجه این اعتبار باشد.

رئیس - سدیدالملک - اینکه همینطور است

رئیس - آفای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - این نه صد و پنجاه هزار تومن اعتباره نیست یک محلى است

که نرجه بودجه کل مملکتی برای تعدیل جمع و خرج و مغارج بیشینی نشده مملکت

گذارده شده و از این نه صد و پنجاه هزار تومن که در هر ما میگذرد

تومان کمیسیون تا چهل هزار تومن اعتبار داده اند همچو این مدت پیش آمده

بمجلس خرج کند و در آخر هر ماه صورت حساب آن را به مجلس بیاورند و اگر اضافه جهت خود است

چهل هزار تومن محتاج بخرج شد باید از مجلس اجازه بخواهد این نه صد و پنجاه هزار تومن را داده اند و این نه صد و پنجاه هزار تومن را داده اند و داده اند و میگذرد

که در هر ما میگذرد و این نه صد و پنجاه هزار تومن را داده اند و باز هم اگر اعتباری دولت خود است به مجلس رجوع کند

چنین چیزی نیست.

رئیس - آفای فهیم الملک موافقید؟

فهیم الملک - بلی.

رئیس - آفای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - توضیعی مبغوضه

رئیس - بفرمایید

سلیمان میرزا - بنده ماده پنجاه

دوازده هزار تومن را میگذرد و این مبلغ

بدانم نظر کمیسیون که با این ماده رأی داده

همین است که عرض میکنم، یا خیر؟ آیا

این نه صد و پنجاه هزار تومن چهل

هزار تومن و اضافه آن که باید بتصویب مجلس بر سر از برای موقع حمل به بعد

است و بطبعی به حالات اول حمل ندارد متعلق به حالات اول حمل است و ماده پنجم از اول حمل بعد همینطور است یا خیر؟

هزجبر - بلی همینطور است.

وزیر عدلیه - بنده در صحن اینکه آفای مستشار السلطنه اجازه اعتبار

آفای مستشار السلطنه توسعه میخواستند

خواستند همین بیان شاهزاده سلیمان میرزا را بگویند یعنی اعتبار از حالات اول حمل

حجاج شیخ اسدالله - در قسمت آخر پیشنهاد نوشته شده تصویر شهری و مستمریات مجلس نیامده مستمری داده خواهد شد نسبت بمستمریات بنده عقبه ندارم کداده نشود زیرا آنها ترتیبی دارد و بصویب مجلس بوده است و گمان می کنم که کمیسیون بودجه و مجلس شورای ملی هم نظری داشته باشد که مستمریات را قطع کنند بلکه مقصود شهریه ها و تصویب نامه هایی که بی مورد از طرف بعضی دولتها وقت صادر شده مقصود از این پیشنهاد این است که آن شهریه هایی که بوجب تصویب نامه های قرار شده اگر داده نشود بنده موافق ولی اگر مقصود اجازه ندادم بود راهنمایی داشت مستمریات وغیره است بنده با این گفت مخالفم

رئیس - یکدفعه دیگر قرائت می شود و بعد بقابل توجه بود نش رأی می گیریم (مجدداً پیشنهاد آقای زنجانی قرائت شد) بنده پیشنهاد می کنم که ماده هفتم چنین نوشته شود :

ترتیب شهریه ها و مستمریات پس از ملاحظه و نظریات کمیسیون بودجه ضمیمه بودجه های دیگر تا نصف حوت برای تصویب مجلس پیشنهاد خواهد شد و اگر تأخیر بشود تأیید خواهد شد

زنجانی - تکمیل کردنش بی مورد است البته ... مستمریات هم باید به مجلس بیايد و پس از تصویب ضمیمه بودجه شد و اینکه آن مستمریات و شهریه هاهم بصویب مجلس رسیده باشد باز باید به مجلس بیايد

رئیس - رأی من گیریم بقابل توجه بودن این پیشنهاد - آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه من دانند قیام فرمایند

(سؤال شد کدام پیشنهاد)

دو دفعه قرائت شد و دو دفعه توضیخ دادند باز می فرمایند کدام پیشنهاد رای می گیریم به پیشنهاد آقای زنجانی آقایانی که پیشنهاد ایشان را قابل توجه من دانند قیام فرمایند

(عده قلبی قیام نمودند)

تصویب نشد - پیشنهاد آقای مستشار السلطنه قرائت می شود.

(بضمون ذیل قرائت شد)

این بنده عجالتاً ماده هفتم را در بودجه پیشنهادی دولت زائد میدانم

(مستشار السلطنه)

مستشار السلطنه - همانطور که آقای سلیمان میرزا عالمقند هستند از طرف خزانه دولت شهریه داده نشود بنده هم ملافه مند هستم ولی عرض می کنم دولت ایران به بعضی اشخاص بی بضاعت که بعد صورت آن تقدیم مجلس شورای ملی خواهد شد و البته تصویب خواهد گردید باید شهریه های بدده و از آنان نگاهداری کند باین نظر انتخابی کدر ادوار سابق

باشیم و بنویسیم پس از تصویب مجلس باین بودجه اضافه خواهد شد

وزیر عدلیه - نظر اصلی از تقدیم این ماده به مجلس شورای ملی اولاً این بود که نماینده گان محترم از مبلغ شهریه و مستمریه ها معمول است مطلع باشند و تا نیا در موقعی که تعديل بودجه را در نظر می گیرند باید در نظر داشته باشند که یا کچین مبلغی هم در بودجه اضافه می شود مقصود اصلی از تقدیم ماده ای این بود ولی پیشنهاد آقای فهیم الملک هم این مقصود را نامین می کند و بنده قبول نمی کنم پیشنهاد ایشان بجای ماده هفتم گذارده شود

رئیس - اول باید رأی گرفته باش

وزیر عدلیه - خوب است

رئیس دوفقر پیشنهاد رسیده است یکی از طرف آقای زنجانی دیگری از طرف آقای مستشار السلطنه - قرائت می شود

(پیشنهاد آقای زنجانی را آقای تدبین بضمون ذیل قرائت کردند)

بنده پیشنهاد می کنم که ماده هفتم چنین نوشته شود :

ترتیب شهریه ها و مستمریات پس از از ملاحظات و نظریات کمیسیون بودجه ضمیمه بودجه های دیگر تا نصف حوت برای تصویب مجلس پیشنهاد خواهد شد و اگر تأخیر بشود تا دیگر نوشته شود

رئیس - آقای زنجانی

(اجازه)

آقای شیخ ابراهیم زنجانی - مقصود بنده هم همین است که الان مذا کرمه شد تا آنوقت صورت شهریه ها و مستمریات

تهیه و ببودجه ضمیمه شده

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا

(اجازه)

محمد هاشم میرزا - درین مذا کرات

مطلوبی بمنظور بنده رسید که لازم است توضیح عرض کنم مسئله شهریه و مستمریات دو

مسئله است و با یکدیگر تفاوت دارد و آن طوری که شاهزاده سلیمان میرزا فرمودند

همچو تصور کرده اند که مستمریات از قبیل شهریه هاست و بدون مجوز قانونی

با شخص داده می شود اینطور بیست بلکه صورتهای دارد که بکمیسیون آورده

اند و سابقاً هم از تصویب مجلس گذشت

است

رئیس - مذا کرات در پیشنهاد است

محمد هاشم میرزا - بنده هم راجع

به پیشنهاد عرض می کنم مسئله شهریه غیر

از مستمری است

سلیمان میرزا - بنده هم این را می

دانستم محتاج توضیح نبوده

کمیسیون بودجه تقدیم مجلس خواهد شد این عبارت قدری کشدار است زیرا اگر تا یکسال دیگر هم کمیسیون بودجه را بورت خود را تقدیم نکند آنوقت این امر چه صورت دارد بنا بر این بنده عقبه ام این است مطلب را درست توصیح فرمایند که چه حالی خواهد داشت؟

رئیس - آقای حاج شا اسدالله (اجازه)

حجاج شیخ اسدالله - آقایان متند کراین نکته هستند که این عبارت راجع

به بعد از حمل است و کمیسیون بودجه هم چند روز است درخصوص شهریه ها داخل مذا کره شده و مقصود از این ماده این است که مادام که مجلس نسبت شهریه ها و مستمریها یا یک تصمیم قطعی اتخاذ نکرده ویک رأی قاطعی نداده است دیناری نماید تا تأمین شده شود

چون تکلیف این شهریه ها و مستمریات داده شده بآن معین نشده باز خواهد گرفت و در این مملکت که سرماهه آن کم است بنده دور از انصاف میدانم فرا بکلی بی چیز بمانند و شهریه های هزار تومن داده شده

دوهزار تومن بدون هیچ مجوز شرعی و قانونی برقرار بماند بنا برای بنده این ماده را که بهترین مواد این لایحه میدانم زیرا

که منظور نظر فرق مملکت است و آقای فهیم الملک هم وقتی این ماده را زاید تقدیم می کند می شود

رئیس - مذا کرات در این باب کافی است یاده؟

(بعضی گفتند - کافی است)

محمد هاشم میرزا - بنده توضیعی دارم.

رئیس - آقای فهیم الملک پیشنهاد اند قرائت می شود.

(آقای تدبین بضمون

ذیل قرائت نمودند)

بنده پیشنهادی کنم ماده هفت بترتیب ذیل نوشته شود :

ماده ۷ میزان شهریه ها و ظایف و مستمریات پس از تصویب مجلس باین بودجه علاوه

مبشود (فهیم الملک)

رئیس - (خطاب آقای فهیم

الملک) توضیح بدهید.

فهیم الملک - آقایان باید در نظر بگیرند که ما علا این جایه بودجه

برای تعديل جمع و خرج مینویسیم و اگر لا بجه دیگری در نظر باشند منوط به لاحظات

و نظریات دیگری است.

بنده اساساً در شهریه ها و مستمریات

نظری ندارم هرچه می خواهند بگنند لکن

در یک ماده قانونی نمی شود گفت فلان ماده بعد خرچش معلوم می شود بلکه مامی خواهیم

جمع کلیه مخارج دولت را برای سال آنیه

معلوم کنیم بنابراین مبالغی نماید تا دیگر

و غیره را که غلط است نشده باید در نظر بیاورد

که بایستی بر مخارج مملکتی اضافه شود پس

خوب است بتصویب مجلس شورای ملی

اکتفا کنیم و جمع کل آن را تصدق نکرده

سلیمان میرزا - اگر چنانچه آقای فهیم الملک می فرمایند را بورت کمیسیون بودجه فرض آ در جلسه بعد به مجلس می آید باز بودن این ماده ضرری ندارد و اگر فرض شود که را بورت کمیسیون بعد خواهد آمد بار لازم است این ماده ذکر شود که همه بدانند دولت هم بداند که شهریه و مستمری آنچه در ایام فترت بدون تصویب مجلس شورای ملی رأی داده سود نماید پرداخت شود تا وقتیکه این را بورت به مجلس باید و انشاع الله بکمال رفقا آن حقوقیکه هزار تومن و هفتصد تومن وجهار صد تومن رای متمولین این مملکت در ایام فترت داده شده حذف کنیم و روی آنها قلم بکشیم و رعایت حال فقرار ابکنیم و اگر این ماده نباشد بنده تصویر می کنم این شهریه ها که من غیر استحقاق بسته باشند داده شده چون تکلیف شان معین نشده باز خواهد گرفت و در این مملکت که سرماهه آن کم است هم توییف باشد تا وقتیکه مجلس شورای ملی تکلیف این شهریه ها و مستمریات را معلوم کند این روزهایی هزار تومن و داده شده شود

فردا که سرماهه آن می باشد میگذرد که سرماهه آن کم است

باشند دور از انصاف میدانم فرا بکلی بی چیز بمانند و شهریه های هزار تومن و

دوهزار تومن بدون هیچ مجوز شرعی و قانونی برقرار بماند بنا برای بنده این ماده را که بهترین مواد این لایحه میدانم زیرا

که منظور نظر فرق مملکت است و آقای فهیم الملک هم وقتی این ماده را زاید تقدیم می کند می شود

فردا که را بورت کمیسیون می آید ما هم بازرسی خودمان موفق می شویم و بتربیتی

که مقتنی است رأی یاری دهم را که هم را بورت خود را تکلیف نکرد شهريه ها

توقیف است تا تکلیف معلوم شود

رئیس - آقای ارباب کیمسرو (اجازه)

ارباب کیمسرو - بنده در این باب سؤال ای دارم و چون آقای مخبر نیستند

نمیدانم از کسی سؤال بکنم این ماده یک طوری نوشته شده است که بنظر بنده آنطور

که باید روش و واضح باشد نیست و هیچ تکلیف معین نمیکند زیرا معلوم نیست

تا وقتیکه هر دوست شهریه ها و مستمریها از کمیسیون بودجه به مجلس نیامده و مجلس

نکدیف هم نماید تا کمیسیون از کسی سؤال بکند

که بنظر شده است که نوشته شده (هر کجا تا بازدهم حوت بودجه های جزء

مجلس نیامده و کلیه خرج مملکتی به مجلس

پیشنهاد نشده باشد هیچ مبلغی نماید تا دیگر

ویرادخست شود) یعنی ماده ای که را بورت کمیسیون بودجه به مجلس تقدیم نشده باشد

بنده شهریه ها و مستمریها پرداخته شده ام

ایست که بنده ذمیه هم زیرا مینویسد تعیین

تکلیف شهریه ها و مستمریها منوط به تصویب خاصی است که پیشنهاد آن پس از مدافعت

کردم بنده نه تنها با تأسیس محاکم قضائی در کردستان موافقم بلکه عقیده دارم در تمام نقاط کوچکتر از آنجهاهم باید عدالت خانه تأسیس گردد و قوه قضائیه را وسعت داد و امیدوارم عایدات مملکتی هم در آنیه این اجازه را بمناسبت و موقعیت که بودجه آنها از طرف بنده پیشنهاد خواهد شد انشاء الله سایر آقایان نمایندگان هم با نماینده محترم کردستان موافقت خواهند فرمود که نظریه ایشان در تأسیس محاکمه در کردستان تأمین شود

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله راجح به تشکیلات جدیده سیاستی دارند.

حاج شیخ اسدالله بنده در جلسه قبل از آقای وزیر عدلیه سوالی کرده ام که موکول بجلسه بعد فرمودند حالا نمی داشم برای جواب حاضرند یا نه ؟

وزیر عدلیه - فرمایند

حاج شیخ اسدالله - از فرایی که شنبده می شود اداره ثبت استاد بدون فانوی تشکیل داده اند و ماهی سه هزار تومن هم بودجه آنرا معین نموده اند در حالبکه هیچ قانون ندارد و کار هم نمی کنند بنده خواستم سوال کنم که آقای وزیر عدلیه در اینخصوص چه نظریه دارند آیا نظرشان همین است که یک اداره ثبت استادی بدون قانون باماهی سه هزار تومن لاتکلیف بماند تا بعد قانونش به مجلس شورای اسلامی پیشنهاد داده اند و مدتی شکلیات بدون قانون نمیدانم چه صورت پیدا خواهد کرد

وزیر عدلیه - این که فرموده اند اداره ثبت استاد بدون قانون است بنده درست ملتفت نشدم قانونی سابقان در اداره ثبت استاد در جزیان بود قانون را هم قانون گذار می تواند نقض و ملغی کند بنده نظر جدیدی اتخاذ گردهام و قانون آنرا پیشنهاد نموده ام ولی مادرم که این یروزه و طرح قانونی بتصویب مجلس نرسیده همان قانون اوی عمل خواهد شد اما راجح باداره ثبت استاد مثل سایر ادارات پارسال منحل بعدم هم برقرار خواهد شد و نسبت باعضاً آنهم احکامی داده و بودجه هم که تصویب کرده اند حالا آن بودجه صحیح است یا نه بنده کاری ندارم ولی مطابق تصویب مجلس دولت نقاط اول حمل ایمسشوی بودجه خواهد بود و بنده حالا غیراز تصویب بودجه همی که سایقا در مقام عمل بوده وظیفه ندارم .

حاج شیخ اسدالله - ثبت استادی که تأسیس شده نمیدانم بودجه اش در چه کاری پیشنهاد شده است و بودجه هم که در مجلس گذشته است غیراز بودجه تشکیلات

مجلس شورای ملی اعتباراتی تصویب کرده است که بنده مکلف خواهم بود در حدود همان اعتبار اول دو اتار قضائی مرکز و بعد بقدر ممکن و میسر باشد دو اتار قضائی ولایات را تنظیم و تشکیل دهیم و بعد بودجه آنرا به مجلس شورای اسلامی تقدیم کنیم :

مطابق بر آورده بکه تا حال بعمل آمده فقط ما توانسته ایم در حد و مبلغی که مجلس گرد تصویب چهار حوزه استثنائی و چهار حوزه ابتدائی پیش بینی کنیم و مبلغ حقوق حوزه های که عرض کردم سیصد و نود و نه هزار و نهصد تومن شده است ولی از نقطه نظر عدم معروفیت پاره از نقاطه هم مملکت یک افلام اضافه ام بر بودجه پیشنهاد خواهد شد که من جمله کردستان است و برای آنچه بنده در بودجه یک محکمه ابتدائی قائل شده ام که مغارجش با خرج دولت اداره شود و امیدوارم بزودی بودجه آنها به مجلس تقدیم شود آنوقت حکومیت در حفظ با حذف محاکم هر یک از نقاط منظوره باراده مجلس شورای اسلامی خواهد بود

سردار معظم کردستانی - توضیحاتی که آقای وزیر عدلیه بیان فرموده اند البته بجا و بموضع است و البته همه ما نمایندگان با این اصل کل که تعديل جمع و خرج است موافقم اما از نقطه نظر اینکه خودشان از اهلیکی از ایالات و برگزیده خصوص آنحدوده است

حالا بوزارت عدلیه منصوب شده اند تصدیق می فرمایند که مرجع تظلم برای ضمفا و فقراء خاصه در نقاط دور از مرکز و یک نقطه مهمی مثل کردستان عدلیه است و البته هنگام زمامداری وجیه الله مشل آقای مشیرالدوله باید دامنه عدل در تمام ایران وسعت پیدا کرده و در همه جا حکمفر ما گردد نکته دیگری که لازم است هر ض کنم این است بطوری که اغلب آقایان در موضعی که بودجه وزارت داخله مطرح ودم گفته اند از عملیات آقایان حکام باید جلو گیری کرد با اینکه تا حال ما یک عدلیه منظم و مرتبی نداشته ایم باز در اغلب اوقات یک متوجه برای حکام بوده است که درنتیجه زیاد نتوانسته اند در امور قضائی دخالت گفته باز از آقای وزیر عدلیه استدعا دارم توجه خاصی نسبت به کردستان مبنول دارند که هم نمایندگان

کردستان را قرین امتنان فرمایند و هم اهالی بدینه آن حدود از عملیات رئیس وزراء مجبوب و وزیر عدلیه محترم امیدوار و مستظره شوند

وزیر عدلیه - همینطور که عرض

کمیسیون خارجه شده است و سه نفر عضو باشند معین شوند آقای فیض الملک با کثریت پنجاه و شش رأی و آقای حاج نصرالسلطنه با کثریت پنجاه و سه رأی و آقای وجید الملک با کثریت پنجاه رأی انتخاب شده اند.

ثالثاً - آقای آقایی محمد باقر دست غب نلگرانداو ماه اجازه مرخصی خواسته اند تقاضای ایشان به کمیسیون هر ایض و مرخصی ارجاع شده و کمیسیون تصویب نکرده است حالا باید رأی گرفته شود آقایانیکه بر طبق رایورت کمیسیون رأی مبدهند یعنی مرخصی آقای دست غب رای میکنند قیام فرمایند.

(عده کثیری قیام نمودند)

وزیر عدلیه - قبل از این که مجلس قانون ثبت استاد را مسترد بدارم چون یک ماده از آن باید اصلاح شود بعد از اصلاح مجدد آنقدیم خواهم کرد.

رئیس سیاست خوب در کمیسیون است

مسترد می شود

آقای رکن الملک راجح بعدم اجرای احکام از آقای وزیر عدلیه سوال داشتند.

رکن الملک - این سوال ساختند و جواب هم فرمودند

رئیس آقای سردار معظم کردستانی

راجح بودجه و تشکیلات جدید عدلیه سوال داشتند.

سردار معظم کردستانی - در

موقعی کماده هشتم ضممه قانون بودجه مطرح مذاکره بود آقای وزیر عدلیه در ضمن بیاناتشان اشاره فرمودند که در ضمن تشکیلات جدیده و اصلاحاتی در نظر گرفته اند میخواهند عدلیه بعضی اجاهارا حذف کنند چون وقتی نمایندگی ما از یک محلی تصویب شد اساساً مثل این است که نماینده تمام ایران هستیم ولی در عین حال انسکار نخواهند فرمود کهر کس علاقه داشت بحوزه انتخابیه خود زیاد تر است از این چهت خواستم از آقای وزیر عدلیه سوال کنم آیا عدلیه کردستان هم جزو نقاطی که خواستند حذف کنند است یا نه ؟

وزیر عدلیه - همانطور که یاد یک

موقعی اینجا عرض کردم یکی از اصلاحاتی که وزارت عدلیه در نظر دارد ایجاد محاکم است که حقوق آنها مطابق بودجه پیش بینی شده و تأیید شود زیرا تجزیه به بنا نشان داده تأسیس محاکمی که خودشان از محل تحقیق عوائد حقوق می کند در عرض منفعت همیشه ضرور داشته است با مفوظ ماندن این اصل البته یکی از اهمترین شرایط تأسیس محاکم داشتن بول است و

شهریه برایشان مجلس تصویب کردو با خود دولت ضرورت و استحقاق حقه آنها را احساس کرده است حالا دیگر مجلس نظر ندارد این قبیل شریه هارا قطع کند بنابراین لازم نیست این ماده را مطرح قرار دهیم و بنده با پیشنهاد آقای فیض الملک هم موافق و مقتضی است آنرا بموقع عمل بگذارند.

رئیس - راجح باین پیشنهاد نمایند رأی گرفت زیرا مفادش این است کماده هفتم حذف شود البته اشخاصی که معتقد بحذف ماده هستند بماله رأی نخواهند داد.

وزیر عدلیه - پیشنهاد آقای فیض الملک چه حالتی بیدا خواهد کرد ؟

رئیس - اول رأی می گیریم بماله هفتم بیشنهادی کمیسیون اگر در شدیشنهاد ایشان قبول می شود

آقایانی که ماده هفتم بیشنهادی کمیسیون را تصویب میکنند قیام فرمایند اکثر نمایندگان قیام فرمایند هستند هشتم مطرح است .

(آقای تدین به مضمون ذیل

مبلغ پنجاه هزار تومن برای مخارج فوق الماده مملکتی تا اول حمل ایت ایل بدولت اعتبار داده می شود که در موقع ازوم بوجب تصویب نامه های صادره از هیئت وزرا و وزارت مالیه تأیید و صورت آن را در آخر برج مجلس شورای اسلامی می تقدم دارد

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله

(اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده موافق

اگر اجازه میفرمایند توضیع بهم

رئیس - نسبت باین ماده مخالفی نیست رأی میگیریم آقایانی که ماده هشتم را تصویب میکنند قیام فرمایند .

(اکثر نمایندگان قیام نمودند) تصویب شد در باب ماده شش که پیشنهاد شد و قابل توجه شد باید بکمیسیون برود و برای روز یکشنبه میماند همچنان اگر آقایان موافق باشند چند دقیقه تنفس داده می شود .

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل یس از نیمساعت مجددآ تشکیل گردید)

رئیس - چند دقیقه سوالات در دستور است که آقایان وزراء برای جواب حاضر شده اند دولتی قبلا پاره مطالب است که باید بعرض آقایان بررسد .

اولاً - آقای مؤمن السلطنه بواسطه کسالت مراجع از کمیسیون خارجه استعفا داده اند .

ثانیاً - انتخاباتی کامشب برای

وقت اشخاصی بیدا خواهند شد که کمتر از این قبول میکنند و این مطابق صلاح و صرفه دولت خواهد بود خود این مبلغ پنجاه و شش هزار تومان افلا کمکی بکسر بودجه میکند تا شاید بتوفيق خداوند موفق شویم از این محل یک مدرسه مجانی برای ایتمام و فقر نویس کنیم

وزیر پست و تلگراف — بنده با

فرمایشات شاهزاده سلیمان میرزا کمالا موافقه ولی خوب است تصدیق بفرمایند که تنها بادن ضامن برای یکهزار تومان در ماه کافی نیست برای چهار برابر اینکه یک اثابه باید تهیه کند و یک کالسکه و درشه هائی باید فراهم نمایند و اسب هائی لازم است که تمام اینها باید در نظر گرفته شود از طرف دیگر اگر نتواند از عهده برآید تا موقعی کردیگری بیدا شود این امر محول باو گردد یاخود دولت راه را اداره کند مبلغی خسارتخا بدولت متوجه خواهد شد و این مغارج معادل همان شصت هزار تومان است که عرض کردم با این وجود داشته باشد و گمان میکنم اگر تاجر معتبری بیداشود که ضامن شود البته نگرانی دولت رفع می شود ولی تا با مرور ز که بنده همچو پیشنهادی ندیده ام.

رئیس — آقای رئیس التجار در باب اخذ جواب تلگرافات که از رعایا گرفته می شود سوالی داشتید.

رئیس التجار — در تعمیق مذاکرات حضوری که بنده با آقای وزیر پست و تلگراف کرده ام قرار شد که هنری جواب این مسئله بمانند که باهشت دولت مذاکره کرده و بعد جواب خواهند فرمود

رئیس — آقای آقامیرزا علی کازرونی راجع بدقائق پستی انگلیس در بنادر خلیج فارس سوالی داشتید.

آقا میرزا علی کازرونی — نظر بنده مواقف مقرر از کنگره دولت متحده پستی در مادرید و فاتر پستی انگلیس در خلیج فارس باید در اول ژانویه تسلیم کار گذاران دولت ملیه شده باشد لذا سوال می کنم در این باب چه اقدامی فرموده اند آیا دفاتر را تحویل گرفته اند یا خیر؟

وزیر پست و تلگراف — دو قسم

دفتر پست سابقان نویس شده بوده است یک قسمت در بنادر فارس و یک قسمت در عربستان آن قسمت کار بنادر فارس نویس شده بوده اسن شش دفتر بود — چاه بهار — بندر عباس — بندرلنگه — بندر جاسک — بندر بوشهر — بندر انجام بوده است آن قسمت که در عربستان نویس شده بوده است عبارت از آبادان — مسجد سلیمان —

طرف وزارت خانه معین شده در تحت یک روی و قاعده ای است مثلاً نوشته شده است که شرایط خودشان را در فلان روز باستی در یا کلت سربته یک وضع مخصوصی در یک اداره مخصوصی بسپارند و فلان مبلغ سرمایه هم باید برای این کار ارائه دهنده از اینکه در روزنامه اعلان می کند که ماحاضر هستم سه هزار تومان یاهزار تومان قبول بکنیم کافی نیست دولت این راه را بمناصبه گذارد البته اگر کسی بیداشود بصدق تومان قبول کند و طرف اعتمادهم باشد دولت باید به او واگذار کند

سلیمان میرزا چنانچه مکرر

عرض کردم و همه مسبوقند وظفبه و قبل پیشتر در امور مالیه من کریت بیدا میکنم و در هر جا می توانند حفظ حقوق موکلین خود را بکند فرض اهم که چندین ساعت وقت مجلس صرف این کار بشود بعقيده بنده چای دور نزهه است زیرا مهم ترین وظائف مجلس نظارت در امور مالیه است بنابراین وقتیکه حساب می کنم می بینم چهار هزار و پانصد تومان در ماه صرف دولت است که در سال معادل مبلغ پنجاه و شصت هزار تومان خواهد بود . در هر حال بنده شرایط نگین را میدانم که خود آقای وزیر فرمودند ذیرا برای اجراء غیر از یک ضامن معتبر چیز دیگری لازم نیست و اینکه می فرمایند برای هزار تومان باید قبلاً شصت هزار تومان سرمایه ارائه دهند این خود یک شرط سنگینی است بنده نیخواهم سوء تفاهمی حاصل شود و برای همین بود که این سوال را تکرار کردم که در خارج تولید سوه تفاهم نشود البته همان طور که فرمودند بنده هم مطلع که پیشنهاد گفته اند گان پیشنهادات خود را در یک است مشود در ولایات ضامنی معرفی می کنند که بعد از اطلاعات حاصله معلوم می شود ولی متأسفانه بفضله کمی نتیجه ممکوس می بخشد برای اینکه اعتبارات کافی ندارند وقتی از طرف دولت ضامنی از آنها خواسته می شود در ولایات ضامنی معرفی می کنند که بعد از اطلاعات حاصله معلوم می شود اعتبارات او کافی نبوده و ضمانت او برای دولت سودمند نیست و متأسفانه بواسطه اینکه بانگها و سرمایه دار های متعدد در این مملکت موجود نیست و اگر هم باشد داخل بعضی معاملات نمی شوند اما اینکه فرمودند شرایطی در مناصبه منظور شده سخت و مشکل بوده است بلی سخت و مشکل بوده است ولی خارج از انصاف هم نبوده است بهمن جمشید پنج سال تمام است این راه را داداره می کند و این شصت هزار تومان که اعتبار خواسته شده است معادل همان سرمایه ایست که امروزه موده این کنترات در یازدهم بر ج ۳۰۰ تمام خواهد شد و تا این تاریخ بیش از چند روز ماقی نمانده است ولی در آن تاریخ که بنده این سوال را از کاینه ساقی کردم دو ماه مانده بود می خواهم بدایم در صورتیکه شنبده می شود اشخاص دیگری هستند که کمتر از این مبلغ قبل می کنند حتی بنده شنبده ام پیشنهادی شده است و بماهی هزار تومان قبول می نمایند در صورتی که از باب بهمن ینجه هزار و پانصد تومان کنترات کرده و اشخاص دیگری هستند که به یکهزار تومان کنترت می کنند دراین صورت فرمودند و اطلاع دارند صحیح است و به وزارت خانه هم رسیده است و بنده هم در روزنامه دیده ام ولی شرایط مناصبه که از

این مبلغ افلا جبران بعضی مغارج را نموده و محلی در بودجه بیدا خواهد شد آیا این مطلب حقیقت دارد و بعضی دولت رسیده است و دولت در نظر دارد مطابق قانون اعلان مناصبه نماید که هر کسی کمتر قبول نمود با رجوع شود یا خیر؟

چون با تقاضاء مدت دیگر چیزی نمانده است خوبست تکلیف را مهین کنند و بمناصبه بگذارند که هم تکلیف مردم و هم تکلیف ارباب بهمن معلوم شود امروز در یکی از روزنامه ها خواندهم که دولت شرایط سنگینی پیشنهاد کرده است که ساقی آن شرایط را بارب هم نگردد بود می خواستم بدانم آیا دولت یک شرایط سنگینی را در مناصبه منظور کرده است یا خیر؟

وزیر پست و تلگراف — راجع بکنترات بهمن جمشید همانطور که بیان فرمودند صحیح است و پیازدهم حوت مدت کنترات ایشان منقضی خواهد شد و همانطور که فرمودند یک شرایطی در مناصبه جاید منظور شده ولی ممکن است سوتعاقام در نوشن آن حاصل شده باشد و نظر بنده خودشده دقت کاملی در این امر نموده ام و با سوابق و اطلاعات بکمک در زمان وزارت خود در این حاصل شده باشد و نظر بنده ذیرا برای اجراء غیر از یک ضامن معتبر دارم شرایط پیشنهاد را کامل مطابق صلاح و صرفه دولت میدانم کما اینکه با اشخاص حاضر می شوند و شرایطی را قبول می کنند و دولت هم مجبور به پذیرفتن پیشنهاد آنها می شود ولی متأسفانه بفضله کمی نتیجه می کنند که جو این سوال را تأثیری نداشته باشد و سبب که افتاده تأخیر شد تا کار بچشمی رسید که کاینه تغییر کرد و بنده در چند روز قبل سوال را تجدید نمودم چون مهترین وظفه ما این است که در تکثیر عایدات مملکتی سعی کنیم مغارج زائد را هم از هر کجا بتوانیم باید حذف کنیم باینجهت بنده این سوال را عنوان می کنم ساقی راجع بعمل و نقل یستی راه همدان و قزوین رشت با ارباب بهمن کنتراتی شده بود که در ماه مبلغ ینجه هزار و پانصد تومان دولت بوجوب این کنترات بار باب بهمن نادیه نموده موعد این کنترات در یازدهم بر ج ۳۰۰ تمام خواهد شد و تا این تاریخ بیش از چند روز ماقی نمانده است ولی در آن تاریخ که بنده این سوال را از کاینه ساقی کردم دو ماه مانده بود می خواهم بدایم در صورتیکه شنبده می شود اشخاص دیگری هستند که کمتر از این مبلغ قبل می کنند حتی بنده شنبده ام پیشنهادی شده است و بماهی هزار تومان قبول می نمایند در صورتی که از باب بهمن ینجه هزار و پانصد تومان کنترات کرده و اشخاص دیگری هستند که به یکهزار تومان کنترت می کنند دراین صورت اگر این پیشنهاد قبول شود معادل یهار هزار و پانصد تومان صرفه دولت است و

وئیس - آقای سید یعقوب
(اجازه)

آقای سید یعقوب - در صورت مجلس نوشتہ شده است که بنده عرض کردم آقای مخبر السلطنه سابقه بدی داشته اند بنده گفتم عملیات ایشان در وزارت داخله برخلاف حکومت ملی بوده است باید اصلاح شود

رئیس - دیگر ایرادی نیست؟
(کفته شد - خیر)

صورت مجلس تصویب شد
بالفعل ماده شش را بود که میسیون بودجه مطرح است که بر حسب پیشنهاد آقای ارباب کیخسرو بکمیسیون بودجه مراجعت شده و کمیسیون مجدداً را بورتی داده قرائت مشود

آقای نصرت الدله بمضمون
ذیل قرائت نمودند
ماده ۶ نه صدورینجاه هزار تومان محل

برای مخارج پیش یافته مملکتی منظور
میشود.

وزارت مالیه می تواند در هر برج تا
میزان چهل هزار تومان از این مبلغ رامطابق
تصویب نامه های هیئت وزراء تادیه نموده
و صورت این مصارف رادر آخر هر برج
به مجلس شورای ملی تقدیم دارد و اگر
صورت مذبور در آخر هر برج به مجلس
شورای ملی داده نشود دولت ناموقعي که
این صورت به مجلس نرسیده دیگر حق صدور
هیچگونه تصویب نامه خرجی از محل
مذبور نخواهد داشت و هر گاه مخارجی از
این محل هلاوه بر مبلغ چهل هزار تومان
لازم شود در هر مورد تعصیل اجازه مجلس
شورای ملی لازم خواهد بود

رئیس - در ماده ششم بطریقی که
قرائت شد مخالفی هست یانه؟

آقای سید یعقوب - بنده هر ضی
دارم.

رئیس - بفرمائید
آقای سید یعقوب - بنده از مخبر
کمیسیون سوال میکنم کاگر دولت در آخر
ماه صورت این چهل هزار تومان را تقدیم
مجلس کرد و مجلس دو سه فلم آن را تصویب
نموده آیا مسئول آنچه مجلس تصویب
نکند کیست؟

زیرا بوجای این ماده دولت برای این
مبلغ تصویب نامه صادر و خرج می کند بعد
که مجلس آمد اگر مجلس تصویب نکرد
چه خواهد شد؟ از برج بعد کسر میشود یا
تکلیف دیگری دارد این را توضیح
بفرمائید

مخبر کمیسیون بودجه - نه دانم
این سوال آقای آقا سبد یعقوب مر بوط
باصلحی است که آقای ارباب کیخسرو
پیشنهاد کرده اند باراجع باصل مطلب است
بجهت اینکه در ماده ششم را بود که میسیون

سارقین فارس به سرفت برده اند بعدهم در
جراید خواندیم که چهارده هزار تومان و
کسری از مال التجاره های سروقه ادولت

گرفته و به تجار و صاحبان اموال مسترد
داشته اند وای بعد شکایتی از تجار کرمانی
رسید که هفتصد تومان از آن مبلغ پیشتر
به آنها نرسیده در صورتی که بالغ بر صدهزار
تومان مال التجاره آنها را برده اند خواستم
از آقای رئیس وزراء سوال کنم که
اقدامی برای وصول و ایصال اموال تجار
فرموده اند یانه؟ و آیا مسئول این کشت
اگر سرفتی از اموال خارجه در ایران بشود
دولت فوری در صدد اخذ آن برآمده و در
صورت عدم موفقیت غرامت آ را تأدیه
مینماید ولی بیچاره تجار و اتباع ایرانی اگر
سرفتی از آنها بشود مورد اهمیت واقع
نگشته و مسئولی نیست که حقوق آنها را
معاله باغرامت آنها را تأدیه نماید

رئیس وزراء - در جلسه دیگر

جواب عرض خواهم کرد

رئیس - (خطاب به آقای سید یعقوب)
جواب جنابعالی را بنده باید بدهم . به
آقایان و کلانی که غایب هستند تلکراف
شده اغلب جواب داده اند که در شرف
حرثت هستند

آقای سید یعقوب - اجازه بفرمائید
قدرتی توضیح بدهم

رئیس - این مسئله راجع بدولت
نیست تکلف بنده است که با آنها تلکراف
کنم و تلکراف هم کردم چون روز شنبه
صادف باعده مولود حضرت صدیقه طاهره
است اذ اجلسه و کول بروز ۳ شنبه دو ساعت

بغروب خواهد شد دستور آن اولاً شور دوم
در لایجه حکمیت بین ایران و اتارونی و تانیا
شدر در را بورت کمیسیون بودجه در خصوص
ماده ششم و بالاخره شور در حکایات
خواهد بود

مسئلہ شار السلطنه - بنده دو سه
فقره سوال داشتم که جزو دستور بود

رئیس - در جلسه دیگر جزو دستور
خواهد شد

(مجلس سه ساعت و نیم از شب گذشته
ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی
ه قمن الملک

جلسه ۷۵

صورت مشروح مجلس یوم

سه شنبه ۲۰ مهر ۱۳۰۰

مطابق ۲۳ جمادی

الثانی سنه ۱۴۰۰

مجلس یکساعت و نیم قبل از غروب در
تحت ریاست آقای موتمن الملک تشکیل

گردید

(صورت مجلس یوم پنجشنبه ۲۷ دلو

را آقای تدبیر قرائت نمودند

سؤالی راجع بامتیاز معدن نفت شمال و
استه اضیاف میلیون دلار از کمپانی امریکا
داند.

باب کیخسرو - چون این هر
دو عمل در مجلس شورای ملی گذاشته اند
محاجه باظه ار مقدمه نمی دانم همینقدر از
آقای رئیس وزراء میکنم افلاطونی هست
که کاینه ساق کرده بود و مجلس شورای
ملی بدولت اجازه داده بود که با کمپانی
(استانداردار اوبل) امریکائی راجع بامتیاز
معدن نفت داخلی مذاکره شود و قراردادی
منعقد نموده شرایط آنرا به مجلس پیشنهاد
کنند تمام مجلس رأی بدهد بنده ومه آقایان
میل دارم بدانیم دولت در این موضوع
چه نتیجه گرفته و اقدامات دولت بکجا
منتهی شده است در صورتی که موقیت حاصل
شده کی آن شرایط به مجلس پیشنهاد خواهد
شد که از قطعی داده شود.

قسمت دوم راجع باستقرار یک میلیون

دولار بر داده کاینه ساق بکمیسیون
کرده بود و از طرف مجلس هم اجازه داده
شد که بایکی از کمپانی های امریکادار اخراج
قرارداد و استقرار بشود در این باهم
خواستم سوال کنم دولت اقدامی فرموده
اند یا خیر؟

رئیس وزراء - دولت حاضره
هر دو فقره را تعقب کرده و مذکرات در
در جریان است ولی هنوز نتیجه قطعی
حاصل نشده هر وقت نتیجه قطعی حاصل شد
عرض مجلس شورای ملی خواهد بود.

ارباب کیخسرو - البته خود آقای

رئیس وزراء تصدیق میفرمایند مجلس
شورای ملی که با سرعت هرچه تمام است این
هر دو قسمت را تصویب کرده از روی یک
نظریات و حواجی بود در این صورت تأخیر
تکلیف این دو امر مهم کمان میکنم صلاح

نباشد مخصوصاً از آقای رئیس وزراء
استدعا دارم هرچه زودتر تکلیف را معین
کنند تادر ضمن تعین تکلیف این دو مسئله
تکلیف خلیلی مسائل اساسی دیگر هم
معین شود

رئیس وزراء - اینکه عرض کردم
دولت تعقب کرده و مذکرات در جریان
است کمان میکنم کافی باشد ابتدا خود
دولت باندازه کلازام است باین مسئله اهمیت
می دهد و از هر کونه اقدامات لازمه خود -

داری، نخواهد شد و چنانچه هر ضر شد هنوز
نتیجه قطعی حاصل نشده و هر وقت نتیجه
حاصل شد بعرض مجلس خواهم رسانید

رئیس - آقای حائری زاده از

آقای رئیس وزراء سوالی دارند
سچانگی زاده - بنده خواستم از
آقای رئیس وزراء سوال کنم البته
خطاب معتبر مثانی مسبوق است که راجع به
اموال تجار یزد و کرمان که در دو ماه قبل

محمره - ایواز - مبدان نفت بوره است
و اقداماتی که از طرف دولت شده کامبیز
وارم بفضلله کمی کلیه این دو مرتسلیم
مأمورین دولت ایران شده و منتظر یک

جواب هایی هست که باید بین چند روزه
از لندن برسد و بنده کاملاً مطمئن هستم
تا دو سه ماه دیگر تمام این دفاتر تسلیم
دولت ایران می شود.

آقا هیر زاعلی همازروانی -
اجازه بفرمائید

رئیس - بفرمائید

آقا هیر زاعلی همازروانی -
معاهده مادرید مدت سیزده ماه برای تهیه
وسائل اجرای مقررات خودش معین کرده
است و در ظرف این سیزده ماه اگر دولت
محظوظاتی داشته باشی رفع کنند یا اگر
وسائل لازم بوده باید تهیه کرده باشد در
صورتی که در ظرف این مدت این اقدامات
نشده است حال آقای وزیر پست و تلگراف
دلایل روشن تری دارند که مارا مطمئن
می فرمایند در مدت مقرر که فرمودند این
عمل قطع شود

وزیر پست و تلگراف - نتیجه
آن اقدامات همان مدت است که عرض کردم

امیدوارم بزودی نتیجه مطلوبه حاصل شود
و در ظرف سه چهار ماه دیگر کلیه دفاتر

تجویل و تسلیم مأمورین دولت علیه شود
و بنده کیکنفر وزیر مسئول هستم و قتی
که امید واری کامل میدهم که تا سه ماه
دیگر تسلیم خواهد شد. منتظرم بنیرفته
شود و مورد قبول واقع گردد

رئیس - آقای حیدرالملک از
آقای رئیس وزراء راجه بنمایند گان
تبریز شوالی دارند آیا بلا باشان اطلاع
داده اند؟

وحیدالملک - بلی حضور شان عرض
کردند.

رئیس وزراء - امشب اطلاع
داده اند.

وحیدالملک - اگر آقای رئیس -
الوزرا برای جواب حاضرند عرض کنم

رئیس - بفرمائید

وحیدالملک - از قراری کدر
جرائد مندرج است آقایان نمایند گان
آذربایجان که فعلدار در تبریز اقامه دارند
توقیف شده اند این موضوع یک انتشارات
و انکاساتی بیدا کرده است این است که
از حضرت اشرف آقای رئیس وزراء
سوال میکنم این مرضوع صحت دارد
یا خیر؟

رئیس وزراء - الان بنده
نوشته چنین چیزی هست یا خیر؟ عرض
کردم اطلاع نداریم و باید تحقیق کنم ولی
کمان نمیکنم صحت داشته باشد.

رئیس - آقای ارباب کیخسروهم